

י ו נ ת ן

יונחן, בנם של חיה והלל עזריאלי, שהיו מחלוצי העליה השלישית, נולד ב-ן' באלול חרפ"ה (26 באוגוסט 1925) ונספה בתאונת עבודה בטיז בחשוון תשי"ס (6 בנובמבר 1979).

יונחן נולד בבית אלפא ועבר עם משפחתו לרמת יוחנן ב-1940. יונחן היה מושרש בחיי בחברה, הקיבוץ והמשק, ושנים רבות היה שומר השדות ועבד בענפי משק רבים. לאחרונה - בענף גידול בקר לבשר. היה בפלמ"ח, השתתף גם בקרבות לשיחרור הגליל. יצר קשרים עם השכנים הערבים, טיפוח את הסוסיה והצטיין בחחרויות-סוסים.

יונחן היה חובב אמנות, ספר ושירה, וחיבר פזמונים רבים למאורעות שונים בקיבוץ. בחוברת צנועה זו נאספו למשמרת שיריו ופזמוניו, שהפכו זה מכבר לחלק מחולדות המקום. השירים ניחנים כבשעת כתיבתם וללא כל שינויים.

" אחי יהונתן" - מילים אלו, הפוחחות קינה עתיקה, הפכו לפתע להיות בעלות משמעות אישית, מלווח כאב נוקב. פצע חדש שלא יגליד.

היו בך יונתן כל התכונות העושות אח בכור לדמות נערצת ואהובה. מאז ילדותנו ידעת לא רק להחרשם מכל הסובב אותך, אלא גם להעביר ולחלק את רשמך וחוויותך עם אחרים.

הטבע חנן אותך בעין אמן בוחנח ומנחח, ברצון לרדת לעומקם של דברים. אהבתך לטבע, לנוף, ולבעלי חיים, אוחס טיפחת באהבה כה רבה, כל אלו הפכו מוחשיים עד כי יכולתי לגעת בהם בידי, שעה שהיית מדבר בהם בחדר ההורים. הנחלת לי את האהבה לשירה, אותם שירים מופלאים של טשרניחובסקי, אלתרמן, מלצר, ואחרים, בהם אפשר לחוש באופן ממשי את שיכוחנו לחלקת ארץ קטנה זו; אותם שירים המפיעים חיים בספורי התנ"ך, במקומות, במאורעות ובמלחמות עמנו; שירים על הגלבוץ והעמק שלרגליו, שבהם גדלנו. העמק בו ועליו ניטשו קרבות גבורה, והושרו לו שירי הלל...

כל אלו טבעו חותמם בך והיו לחלק ממך.

כשעברנו לרמח יוחנן, וגדלנו, השחלבו אהבתך לסוסים ולשדה, עם צורכי הבטחון של אותם ימים, ונעשיית לשומר שדות. כאן נפתח לפניך עולם שלם, חדש וקסום, של מנהגי הבדויים והפלחים, מסורתם ואורח חייהם, כל אלה היו לנחלת המטפחה בלשונך העשירה והציורית. נוהג היית להשוות את סכסוכי השבטים הבדויים לסכסוכי שבטי ישראל על בארות המים ושטחי המרעה. קסמה לך אוחה תחושה של חופש שהיא חולדת ארעיות המחנה ומקומו, ובד בבד הרגשת את הסייכות והבעלות על המרחבים המשתרעים מאופק לאופק.

והזכרונות באים ועולים. תמונות - תמונות - איך יושבים היינו, סביב כלי הקפה המהביל וקולו של דאוד-אל-נטור, העשיר והעמוק בוקע מהרדיו בספרו מאגדוח ערב...

מרוצי הסוסים המאולתרים בחתונות השכנים... תמונות חדות עד כאב, של עולם מושגים שונים משלנו שאתה היית חולית הקשר שלנו איתם. הנסיעות למרוצים בעפולה, ואותו מרוץ מקסים ביופיו לחוף קיסריה... ואיך היינו עוצרים בדרך הניחה לשחות בירה קרה, לחגוג שלל של גביע נוסף, או להתנחם על הפסד ולקוות למרוץ הבא. המדף בחדרך, שעורר חיוכים סלחניים בתחילה - מתמלא והולך בגביעים וכבר הוא גדוש בהם עד חוסר-טעם כדברך, ועוד הם ממשיכים ובאים.

והכאב בחזה מעיק ולוחץ וחנוק הגרון, באין מילים, ויתמוח כבדה משאת וחלל ריק ואין במה למלאו....

אנפה

נצבת דום כמהוררת,
אפורה ועיפה.
עומדה השקט (לא ממהרת),
אנפה .

רדודים שם פני המים
אֶוֶשה בסוף.
עבים שטוח על פני שמים
עם יום יסוף.

צוארה מורם כה מעוקל
רגלה דקה.
פתע - מקורה נחת חיש קל,
ושוב תרגע.

סתיו הנה ירד אל ארץ
והיא במחשופה.
דומם משחרה לטרף
אנפה.

* *
*

הוא רכב בשדות
והיו לו תקוות,
הוא רכש ידידות
והזה אהבות.

אך ערב אחד, בשובו חזרה
חצתה את דרכו, כארנבת שחורה,
נערונת זרה הדורת הגזרה.

היא היתה חיננית ושחרחורת
כבדה על ערפה צמחה,
רק נעץ בה עינו הבוערת
וכבר לבתו היא לבתה.

אל גזע אילן נאסרת
רוקעה סוסתו הדורה
רוכבה לבו לאחרח
נפשו נבוכה וסרה.

(1947)

קרב באביב

(לזכרו של שמואל קרניאל)

שמש אביב לטפה ותחמם,
קדרות וענן נעלמו.
הרוח נשב רחום ומבשם,
בו פרח ודשא נשמו.

אך המות ארב מסביב
מהיר ומעופף ומצמית.
קלעי העופרת כגשם
נחכו בקרקע הסלעית.

הו, להט הקרב הגועש,
אכזרי ואיום ונסער;
משק כדורים, ברק באש
גבורה-וחרדת הבשר.

היו הגבעות מוריקות,
וזרועות באדום למכביר:
כלניח ונורית ופרג
הסמיקו בין ירק בהיר.

וכשוך סערת הקרבות,
והארץ רוותה הדמים,
נבלע הדם השפוך
בשפעת פרחים אדומים....

בנחייב הקרבות מחלקה החוזרת,
עולז מצעדה האומר בטחון
אז בצאתם, פסעו הם אחרת
טרם ידעו מי המוות יחון.

בשביל הגולים הם שבים אל הבית.
כעת הוא דומם, האמנם הוא שקק ?
רק חמול , עת נדרס באלפי הרגליים
בסעור באויר דכאון ואבק.

שלושה ישישים עוד נחים על הדרך
קרטו יגעים ונותרו לבדם;
קודרים בחמה, כי מטה הברך
זנחו נשכחים מאל ואדם.

השביל מתפתל ומופז בשקיעה
שועטת חבריא חזרה בגילה
אחד משלושה בחבלי הגויעה
נשא את זרועו בחחנון או תפילה?

אין רואה ויודע .....

שירים רבים על סתיו נכתבו בעולם
והם נוגים ועגומים כולם כולם,
על עץ ערום ללא עלים,
ועל דממה במשעולים.

כי רך ואף נוגה הסתיו שם בנכר
ציפור הנוד האחרונה עופפה כבר.
כי סוף פסוק במרחביה
עלים נושרים. כבלויה
עת חדלון, חרון, הידדו הידדו

אך כאן בארץ שמי פלדות רוחות קדים,
הסתיו, הוא מחשר חיים הנולדים.
חס קיץ חס על חרבוניו
וברקיע ענניו,
יצאו, ישאו, בשורת הידדו הידדו

מה יפים הבקרים הצוננים,
בהר ובאפר עודנו הגוונים,
ציץ ירוק ראשון ניצב
ובגבעות חוגג חצב
מחזור העד, נסוב הידדו הידדו

עולה ניחוח אדמה שנרטבה,
שוב זרע יטמין בקרקע הטובה,
ועלם יחבוק הבת
יחדיו יצאו צד בצד,
לסתיו, יחדיו קוראים: הידדו הידדו !

רקפת אם את פורחת
בחגוי הסלעים במסתור -
תני ואפרה רגביך,
אהיה לך גשמי נדבה.

שיה אם את אובדת,
בליל רעמים ומטר?
הבה רועה אהיה לך
אליט בגלימה גויחך.

גבעה אם אח נצרבת
ביקוד חרבוני הקיציים?
לואי ואהה לך חורש
מצל חררי בקיעים.

עלמה אם את אוהבת?
היי כזו אחות!
בואי ואהיה מחבק לך
ואת מתרפקה אל חזי.

אמרתי כי אשר לטוסים כי ספורים ימיהם,
כי יפיע ועזים הם.
אמרתי כי אשר לטוסים, כי מקצב דהרם העיזוון בקצבים.
אמרתי אשר -
ותמיד מצויה השירה, בנצח את החומר הרוח.

אולי הן תדעו, ואני הן ראיתי,
רמך מטופח ואבוט,
המרחיב נחיריו הורודים
וחש ניחוחה של סוטה.
צועד נכחו בהדר
ומחוח גופו כליל הנוי,
רגליו חיש ירים, ויכוף,
טופף מצעדו ומאופק
מצעק אונים נבלמים.

אך גם עת כלים הכוחות והולכים,
עוד נפשה דהרות תשחוקק.
ונדמה, אם רק לא יבלם סורה
ביד הפרש הקשה,
תדהר היא, המטך ודהור,
באותה תאות מרוצה, השוכחת עולם ומלואו
עד תצנח אפסת הכוחות
בפרפור גסיסה אחרון.

ודאי לא תדעו, ואני הן ראיתי,
סוטה אצילה ותמירה
עח במלוא דהרה תנשא
ובדורים רעמה וזנב.
אין מכשול אפס מגורו
לעין דם מוצפת - אצים השבילים לאחור
יגמר המרחב !
שרירים נדרכים צוהלים,
ורטטים של חשמל בגופה,
ממיחתי אחורית מזניקה
עד צואר ברבורי ממותח
והידד שעטות ענה ...

ואכן נפלא הדבר;
כי הולך על ארבע,
(והוא בהמה במשמע)
לפחע ישכח את גופו שחשש,
עם רוב שקיקתו למיני מזונות,
עח רוחו עוד עזה ושואפת.

הלא הוא שאמרתי תחילה:
שירה בנפשם שגדולה מגופם היא,
כי תמיד מצויה השירה, בנצח את החומר הרוח.

הנגב רחבו הנגב עצום מישור לרחבי האפסיים.
הה;ארץ הרים קטנה וטרשית, איכה נפרשו אופקייך|

* *
*

זכרתיך מרחב אפרורי של הלס ,
היטב עד מאד זכרתיך,
עת ג'יפים קדמוני, עזים ונחושים ,
טסים מהכא להתם, יבזקור מקלעים שחצנים.
זקנים החבדרו, מכריזים יהירות :
"חברה חראו זה אנחנו" |

היית אזי אפור ומאובק וקוצים של פלדה יעטרוך.
מוקשים נזרעו ונותרו מונחים,
ופגרים של אדם ורכבו ...

אבק התנשא ברוץ גלגלים,
ענן של אבק,
אבק עד חלא השמים.

ברכב ברזל על תיבת הפגזים
ישבתי החרש וצפֵה.
קסוס מרחקים מתמשכים
מאוהב, מחבק המרחב בעיני.

אמרתי אז כך בלבי :
יום יבוא וזהב שיבלים שדות יעטור רחבים,
אל אופק ואופק ישיקו.
וקומבינים גדולים אדירים,
אדומים וכתומים וצהובים
כנפיהם הסחובבנה בגיל
ברכה של קציר ועמל.

חופנות צבורי שבליס מול פלדת להביס מבריקיס.
קמת אלוהיס זהובה ברוח היס אט תנווד,
ופלח מאובק וקמוט יטה בעזוז הקומביין
מרוס מושבו יחיין....

* *
*

דומני הגיע היום
יודעני, ראיתי אותם -
קומביינים גדולים, אדירים,
אדומים וצהובים וכתומים,
קוצרים ברחבי המישור
ואבקת הזהב תנשא.

(15.5.1952)

(הקדמה לדיווח על ענפי המשק בחג)

יער

היוצאים עם שחר עמוסי גרזינים
אל יער בגבע לחטוב ארנים
ומרויחים במסכנות אח לחם חוקם
הקשיבוו שמעו מה עלה בחלקם.

פלחה

שדות תבואה רחבי ידיים
משחרעים למלא אפסיים,
אך, כבר היד רושמת ונחרץ דינם
הלואי השנה יעמדו בעינם.

מטעים

היו ימים
עת בקעת מטע המהוללה
כולה עץ נושא פרי
ואין בה שכולה.
אך שורו
היום בין ירקרק הפוח
תירס מציץ מעפר חחוח
ובין שזיף אדמוני ואחיו הצהוב
מכה הדגן ים שבולת זהוב.
אך כולנו תקוה כי בזו השנה,
תנטע תפרח כל חלקה דשנה
ולא יצץ עוד תירס, לא יזהיב דגן
מטע ברוך פרי מכאן ומכאן.

רפת

הריעו לרפת ממוכנת צולחת
מחיל אל חיל עולה כפורחת
הפריה ממוכנת וחליבת מכונה,
מגדילים כבר מגבירים אח אונה,

אולי השנה לפי אחד ויחיד
ונשך כל הרפח ופרה המפחיד.

צאן

הוי עם הרועים,
אביונים ופושעים,
על ככר לחם ושדמה חרבה,
אליה יפלו עדריהם בגנבה,
יוצרי יש מאין ומפסולת חלב
במה תסולאו זולת הזהב.

מספוא

תלתן אספסת ותירס הדור
ענף רענן רנטבילי, סדור
אם גם כל כולה פשוט משרח
לענף אחר מקרין משתלט.

לול

ישרי הרחובות גגוח ממטרות,
מוגבל במדגרה והדר חצרות,
כך יראו את טורי הלולים
עטורי הכבישים ומוני מסלולים.
אך באחת הפנות שער ובריח
"הסגר" חמור הסקרן יבריח
שמה שוכנו אימיגרנטים נכבדים,
יוצאי אמריקה שכולם מחמדים,
רבי היחוס עחיקי השושלת,
זה דורות נהנות מיד מטפלת
ועתה עליהם להרבות חנו
של לולנו ברב גאונו.

הלוו הלוו דרוש מסדר עבודה.

בשיחה בעיה הועמדה
מסדר עובדה פה נדרש
השאלה לא אחמול היא נולדה
הקהל מחלהט ונרגש.

זהו צנע עצוב,
כמנחות הקיצוב...
הרצון לתפקיד ומישרות
אין פשוט אנשים
ואוחס ישישים
התנדבו פעמים עשרות.

התפקיד מכובד כידוע
לנהל אחוזה שכזאת
ואתם נא הגידו מדוע
מתנגדים ה"חבריא" עזות.

מה לכם במבוכה
הן מזמן בשיחה
כבר בחרנו ותיק ומנהל.
אם חפץ הוא לנוס
חברים אין לחוס
ככה משק אינו מתנהל.

אם עודו מחמק מסחתרה
נטפל ליוצא חלציו
בגבולות בית האס נשארה
לתפקיד נערו יחיצב.

עוד טיפוס מסתמן כאן באופק,
מדבר קצת ב"עברית חדש",
אך כבד התפקיד משכמהו
כך טוען וחוזר הוא ודש.

חברים זה עצוב
שעברית בקיצוב
פה לומדים עשרות בשנים
ואם זהו תירוץ
היאה לקיבוץ
לעולם לא נבחר סדרנים.

אז עלו הצעות כמו זבל,
פוי זה גסו אז נגיד קצרות
התווכחו וצרחו כל הערב
ודחו לשיחות אחרות.

ועצוב לי נורא
שתפקיד זו צרה,
עד מחי נחלה כבנס-
אם רק לא נתבייש
בשכיר נשתמש
לתפקיד שחבר בו מואס.

על גרוטאח ברזל התלויה על בלימה,
שליכתי פעמון זכחה משום מה,
נשמעו הקשוח, נתקלפה חלודה,
עלו הצלילים וענתה תהודה.
לסוף נאספה גם מזה הענין
שיחח קבוצה כשני מיניו,
זקף הראש פתח ויאמר:
"זה היום נדון בעמרי".

נשא דברו יוזם החג,
איש חזון, מחול ירחק,
פתח פיו ותזל אמרתו
בטל בקריס רד לאטו:
"הנה אנו אנשי הכפר
עורכי חינגא בכל אפר
על מה נדחה אנשי הכרך
מאל חגנו הסתפח"י?
יטשו אספלט יראו הטבע
עוד יצטרפו אלינו קבע"י.

ויקם האחד וישאל לתומו
חד לשון וחופז בנאופו,
"ואם לפתע אורח פורח
מיו טפוס יהיר מתנפח,
(זה החשוד לא נראה בעיני)
נטפל לשכני ומשיח חלקות,
חובק שכמי פה בן הכות,
זכרונות ידובב ירבה מלל
זימון לסעודה בטנו חפלל"י

ולוי איש נמוס ואמון מצוות,
"כל דכפין" וקרוב לבבות
חושבי הכרך לבני הכפר
דחוחו חטא הוא לא יכופר
אולם הזמנה הנה במחילה,
תוספת פה בשעת הזלילה,
בלי חלוש מזון קיבה הוסף
ל"סדרונו של דב יוסף".

פרץ וכוח חריף וסוער,
זה אוגף וזה מסתער,
כאן מביעים טענות מאוריתא,
ושם חשש מחלה הביתה,
ילדי אורחים, אורחים בגפס
רק מפא"י או גם מפ"ס,
לסוף הוכרע, הקשבו זכרנו!!
"ברוך הבא אלי כפרנו"!

ואמנם אף הגיעה בבוא עיתה
מן "שורונת" בל אחטא,
בזוג שפתי דברי עתק
ה"שורונת" תיק על ת"ק.

אוטובוסים מלא הטור
מחיפה יצאו לתור.

מונית דלוקס שלדוכסת,
נושאה בחן צירח הכנסת.

"מק" חסון פולט עשן,
עמוס דחוס ורעשן.

רוכבי דואופן מכל צורה
שוכני "בעטה" המעטירה.

הולכי רגל בנים והורים,
משאר שכונות וחורי חורים.

ויסעו ויחנו בצדי הכרמים
אך יש חכמו חחרו לפנים,
בשריקות צופר ורצון מוחלט,
תפשו עמדות כבשו משלט.

המוני האורחים נהנים ושמחים,
עט הקהל בקמה
מפגין ידיעת אדמה.
עומס זרועותיו תינוקות הצורחים
נערות המלקטות בפרחים.

מקהלת העומר תנעים בזמירות
נהג מחנדב ללווי,
מפעיל בדבקות זוג הצפירות
בעוז ובלהט נענות השרות
עמוק הוא קולן ורווי.

חבריא עולזת לפתע פסקה,
כי טוב לנוע בשעט,
חזות במסכת שטרס הופסקה
מה שמעיר חששות ומבוכה, רק
העומר פוסע לו אט.

אורח קרח מחיפה הקרת,
אל אשת חיקהו כה שח:
"מה דעתך השיביני הגברת
האם זה שוה שילינגים העשרת
רקוד כפריים בלי מסך"?

וטפוס ממושב מיובל וקיפח,
הוגה וגורס וחוזר
לרע ותיק עלי כחף טופח,
מציץ בקוצר הנושם ונופח
"כמוהו כמוני קוצר".

* *
*

כן זה היה כה כביר ועצום
לא סחם חגיגונת כפרית
המון נהנה בלי קצוב וצמצום
סוער והומה וחוגג בעיצום
קשוב לשירה העברית.

כן זה היה חגיגי והדור,
שילוב של הכפר והעיר,
שותף הקהל לשירה, לשידור
ברוח העומר היה הוא חדור,
בקורת מפגין ומעיר.

פחגם שמעתי עחיק מה טוב
"גם דבש הרבות אכול לא טוב",
על כן יתכן ומוטב חברים
בלי דיונים ורוב דיבורים,
העומר נחוג כמלפנים,
לפי נסיון אותן השנים.
בלי כאב ראש ו"שוויץ" אחי.
יחי העומר! כה לחי!

(1950)

מסע אילת דרמת יוחנן

ברמה לוחשים בלי הרף
מן טיול נכון לנגב
פה אל פה לחש לאט
מעלה עקרב נופיע,
למכתש הקט נגיע,
שמה שמה לאילת?

היי דרומה! היי דרומה!
היי דרומה לאילת.

אצבע לכושי התנה
כל היד הן יקחנה,
אם בקול ואם בלאט.
חלוצים בוני המכורה-
אם התחלנו גם נגמורה
מה הנגב בלי אילת?

היי דרומה...

עם כפיוח ושינלים,
עם רובים חגור וכלי;
אף ה"ברוקוי" * קצת נבעת.
מי בריא ומי נגוע,
על אחד רוצה לנוע,
קצת לשוח באילת.

היי דרומה...

מבסוטים כולם חזרו
רוב צדפים אספו אגרו
וקראו אתה ואתו
מה ישוה אנוש בחלד
אם ישיש ואילו ילד
בלי סיור בחוף אילת.

היי דרומה...

(נכתב לאחר טיול הקיבוץ הראשון לאילת,
והושר ע"פ המנגינה של "היי דרומה")

הלאה הפוליטיקה

עסקי פוליטיקה ממנו מה ירחקו,
מחמיד אותם נאהב לשים בצד,
בשמעכם אה זאח רעי אל נא חצחקו,
כי במהרה את אזנכם נגל כיצד.

בני אנוש ראשם קטן, קצרים חייהם,
רבים בהם הלבטים והכאבים,
ישנם כאלה שגדולים מאד ראשיהם
- אח היבוליטיקה" נשאירה לסוסים!

אל נא חברה חתיאשו!
עוד דברים פה יתרחשו,
קואליציה פה חוקם,
עם מפאיי ועם מפייס,
לא יחסר גם איש הדח,
קדושין עורך כדת.
פה כולם שותים שמחים
השרים והאורחים.
פה העסק כבר דופק
אין להטיל בזה ספק.

עסקי פוליטיקה זה ג'וב לא בשבילנו
כי ראש בריא לערש חולי לא נכניס,
כסאות רבים פה מוכנים בינות כתלינו,
אח שיחפוץ לישב עליהם לא נניס.

גזבר ומרכז למשק אנא חושו!
תיקכם נכון אך מעטו עליו קופצים,
סניטר ואף גזבר העם ידרושו,
אולם תיקם גלמוד אף הוא באין רוצים.

אל נא חברה...

בחירי העם על בדל תיק שם יחקוטטו,
קרבות עזים אלי כרעו של כל כסא,
את עטיהם לחרבות הם יכתחו,
אך קואליציה מכל אלה לא תצא.

והנה אנו להשוּיץ כלל לא נחפוצה,
שבן גוריון עם החברת אילנית,
יסתכלו את החומות איכה נפרוצה,
הנה הקמנו קואליציה לתמיד.

אל נא חברה חתיאשו...

(הושר עפיי מנגינת "מוטי מוטי")

לכבוד הצגת הבכורה

האח, הידד נריע כולנו,
ראשון לסרטים במכונה שלנו,
רבות לה ציפינו בכיליון עינים,
עת הפליגה ביס מרחבי אפסיים
והנה עם בואה נחברר הדבר,
כי איש אמריקה, שליחנו היקר,
מומחה בטרקטוריים וזהב שדי
שלח המכונה בלי חלקי הלוי.
אך כנגד זה אותה מכונה
כמוחה אין יש בפלסטין המדינה.

וישבו שבעה ימים ולילות שבעה
אנשי הפיננסיס ובעלי הדיעה,
עד הוחלט פה אחד סיים וגמור,
זו המכונה מיד נמכור
כך כסף נרויח, נעשה עסקים,
משקנו חיש קל על רגליו נקים.
לבל יחנווד ורגליו במפושק
נדמה במהרה יפשטן למרחק
כהרבה ישובים קרובים ורחוקים
עת חורף בארץ וכחולים השחקים.

וילינו העם ברחבי השדות,
במחסן, במטבח ושאר מוסדות,
ותעלה הזעקה מלבוא שכונת האצילים,
זה עתה בנוה ארמונות משוכללים,
ועד לשכונות העוני אשר בצפון,
שם דרו אבלים שוקקים בהמון.

ויחתו מאד אנשי המאוח,
נסוגו אחור בעלי המעוח,
וישבו שבעה ימים ולילות שבעה
עד באו שנית לידי הכרעה:
"זו המכונה לעולם לא נמכור
במכירת כרטיסים מחירה נצבור,
עוד נעשה עסקים ביזנס לרוב,
כבעלי הקולנוע באלנבי הרחוב."

כעת נריע ברוב פאר
למיניסטר החרבות וחברנו המסגר
לחדר-אוכל הדביק חוספת בלי רבב,
להרבות חנו בעיני רואיו.
הריעו, החרימו, הרימו על נס,
יושבי בכורסה ועומדי בנס,
ראשון לסרטים יוצג ברמה
התפעלות מותרת, אבל- בדמה.

(עם בואה של מכונת הקולנוע ב- 1946)

הצגת קולנוע

(מוקדש בהוקרה לכל שוחרי הסרט הטוב)

"את האור! את האור!"
"תכבו כבר? או מה?"
דחוף וגעור, שככה המהומה,
מחשך ודממה.
סובב הגלגל,
תמונה, עוד תמונה,
כמעט וגמרנו סידרה ראשונה.
"חיי שהעסק איננו ברור
היכן החרגוס? נחפגר הארור?"

הסרט התחיל, כבו האורות,
הצריד הרמקול עלו גערות,
קרו של אור
השחדלה לעבור
בין אוזן מפרש
שצמחה לצדדים
ושולחן
מעמיס אשכולות ילדים.
המהוס! ברק תמונה,
זמזום המכונה,
הבליחה באור כחף נערה,
נקרעו

"איי חרבון
בחיי חרבון"
וצעקה מאחור
-"העלו המאור!"
שקשוק מפסקים,
נסיונות של סרק,
מצא, לחץ,
האור כדלק.

- "אך בחיי תענוג אין הביע
איזה בילוי מרחק ומכניע
שבת אחים באולם גם יחדיו
הווי קבוצתי בקיץ, עכשיו.
- הגבירו הדחק", - "עוד ילדונת רזה",
ורייח זיעה חמוצה ועזה...

(נמצא לא גמור)

איכה נתחפש?

החג הנה דופק עלי כחלנו
בחן פזיז ומה עליז,
הן שמו פורים שני לו עוד איננו
יגון יניס, קדרות יפיז.

מסכות עוטים הן זו מודעות
נשים הרות, ונזירות
צהלה מלב אל לב בוקעת
ורוב אורות ומדורות.

הבה ילדים ונתחפש
הבה ידידים וננפש,
מימי החול, מבכי ושכול
מכל וכל יזנוק מחולו||

כולנו נתהולל
ונתפרק ונשתולל.

רעשן יריע בחוצות,
עדלאידות רוע מתרוצצות,
בכל הכרך זקן ורך
קוראים: "האחו האחו האחו"
בכל העיר שמחה תאיר
והד עונה: "האח"!

"-אני אחי משערת של שיניים
ירקקה ומבריקה
וכל אחד יחמה יפקח עיניים
-היא מחוקה כה מצחיקה".

את שפמו של בכור אחי אני אשאלה
הוא פאר נזרי, זיפי שערי
אצמיד אותו אל לחיי, אינשאללה
יהא סחרי, משוש אשרי".

הבה ילדים ונתחפש...

אני אהיה שולחן ממהגוני,
עם מגרה, על מסגרה
ומי יהיה מוסוה היטב כמוני?
ולא אירא מעין הרע.

את כל גופי אמשח בפוליטרה,
זה כה נוצץ ומנצנץ,
אל ידידי כך לביקור אסורה
ואתרוצץ ואתלוצץ."

הבה ילדים ונתחפש...

"-אתם רבות טירתו, אולם בלי מוח,
סליחה רעי על בטוי,
אך לי יש רעיון פשוט ונוח
בלי שוויץ ודוי, כי לא כדאי.
עלי גופי ארשום פצצה אטומיח,
וכל אחד ליקרב יפחד,
כך לא אוכר בשום צורה ואופן
רואי יוכחד, אוסוה לעד".

הבה ילדים...

שיחה פורימית

חג שמח! חג שמח!
לחושב ולאורח
בא הפורים באה שמחה,
צוהל הציבור ותגיל משפחה.
אף עלי נחה רוח בה השמים
ויהי במלאי את כרסי "רבו-מיס"
מצרך חדש בא למדינה,
בסחרי מדרגה מקורו או פינה
(שם בוחש התרוד וה"שיכר" פתוח
על קומץ ריבה בקצוי סיר נפוח)
לימיני בת החן כמוזה של פיג
ולבושה המפורם כמדומה חלוק בית,
ותרקיע רוחי מחשבתי האבירה
וצפורן שמיר חזיוניה אסבירה;

...אולם מרווח ומתים בו מעט
מסתבר זו שיחה שעם צאת השבת,
שקט ודמם רק שר גרוטאות,
סובב מתקרן ובחיקו דפתראות
וכתוב שם ברור בשחור על לבן,
כי רכשו חרמונים טרקטור ארגון
לו כוחות של סוסים ל"ו ויותר,
וכי יענקל סנדלר מעסקו החפטר,
ועוד שם מצוי, חצילנה אזנים,
כי רמי הזוטא בחמת של מים
כמעט וטבע, ונצל בניסים,
בקבוצת ניר-שוטן שליד הפסים.

באמת הדברים הם רבי הענין
ושיחת הקבוצה בת תריסר או מנין,
מפקיעה פסוקה מיושב בראשה,
זולת שני ציונים ועולה חדשה.

בלא נקודות טרם קרוא היא השכילה
ולמלאכת סורג רואוחיה השפילה.
אל כתלי המזרח נאספו במגובב
צעירי המקום ונערי הזהב
מחדיינים בחפוז ונסער פולמוס
- מי נראה בחצות מתרפק באסס?
ושמא גנב הוא? שודד, מסתנן?
ואנו פרוזים בלי חומה וגונן
ויש לשער שמזו הצרה
פרצו מחציתם לדלתות בסערה.

ודאי מודעים הנכם לדלתים
שבקיר המזרח, בואך שוקת מים,
זו שמימה רופשים ובאושים,
משטוף וטהר מגפי אנשים.
אך שמא עדיין אינכם מכירים?
הנני ואתן אותותם הברורים
עת רוח קדים ברמה מנשבת
וקצרה רוחך לצהריים לשבת -
דחוף בבת ראש תהדוף דלתות
והנה אין תזוזה, ומציצים זוג מוטות
תחובים ברשעות ועוצרים הבאים
והיטבת לסקור והנה מטאטאים.
וידעת אחי כי אלו הנן,
וארור הוא אשר אין מנעול הציבן.

* * *
*

והנה ענין רב דאג
חמחו עולה עד הרג
אין לו שיג ואין לו מחג,
הלא הוא צרת הדרג.
מירכתי מקלחות היא עלתה וחרגה
יונתי בחגוי סלע בסחרי מדרגה.

ופתח הפותח ושח ואמר:
"מדרגות הן עיקר בחייו של איכר
הצועד בשדהו אפוף דאגות
עד זכה, ונבנו לביחו מדרגות
מסמלות הן הללו, מנוחת עולמים
את מיטב תקוותיו (הכוזבות לפעמים)
אך מה הוא הסמל? ומה הוא האות?
אם תישרנה הללו אל בית הכבוד?"

"אל מה זה נטפלת?" קפץ ברוגזו,
שואג ומרעים, ומבליט את חזו,
רעו מכבישים ומאהל דולף,
מניף זרועותיו כמו החרב שולף.
"מדרגות יש לבנות חת מפה, חת משם
ובלי התחשב בתכניח ומרשם,
כי כניסות ופתחים כל עיקר יעודם
יצור הסיגים בין אדם לאדם,
הגבל התחומים ומנוע הדחק
בשמץ חומות וברמז מרחק
ואיכה הציבום שם פתאים ושכלים
בצמדי מדרגות, ואין מכלים."

" - מה זה נזעקת" קוראה ועונה
חברה בוגרת, צופה לא זקנה
אדישה בתורות כל "פסיכו" ו"איזם",
וכל מעיניה הגשם סוציאליזם
"איה השוויון? הוא הומת ונרצח
עח הוקמו מדרגות בצפון ובמזרח.

אלו צופות בעלות החמה,
יגלו גזולות במזיד את חומה,
וכידוע בצל מחרבים חידקים
ומה על בני ונכדי הרכיסת?
אך בטור הפולמוס אל גני ילדים.
בעיה כאובה ורבת יעדים,

החלתי מציץ בדפטר שמולי
שמה נטלו ודפטו משלי?
מאום לא מצאתי וסר וזעף,
סרחי לנום משועמם ועיף.
אך כיון שפורים אתא והגיע
עת לשמחות וצחוק להשמיע,
ולא עת לחזור לשנן ולדוש
מלל שיחות ברמז ודרוש,
נציץ בעולזים ששינו חזותם
ותחפוט עטו בל נכירה אותם.
חוקרי נפשות וקהל משכילים
הביעו הדע באין מכלים,
כי חשוקה באדם היא ותת הכרה
שנות את דמותו מכפי שנוצרה.
יחפוץ הארוך את ראשו להכרית,
ובעל קרחת בפרע בלורית.
ויש מעמיק וחודר בנסתר,
תחפוטת, חלום הוא שטרם נפחר.
וכבר לפנים היה במצרים
פסיכולוג ידוע וגלוי העיניים
הלוא הוא יוסף, המשביר בגולה,
פותר חלומות וסכרם מגלה
ואף חלומות באותם הפרקים
כבר היו מסכוח של פרות ומשקים.

* *
*

לכן לכל מסכה נריע,
חיו ערכה ברמה נשמיע.
נגדיל ונרומם את חג הפורים
בזמן וצחוק בתרועה ושירים.

(הוקרא בפורים תשי"א)

מגלח אסתר

(נוסח חדש)

הבו שחוק וזמר חג פורים הנה הגיע
רעשן יריעו - נההולל ונשתולל
את המן תלו כבר (ממגור כולו מזיע)
בתחלה פירפר הוא, אך בינתיים החרגל.

חמישים אמה מעל פני אדמה
גובה די ניכר - אכן כבוד וייקרו

חג גדול אזי הכריזו
יהודי שושן, מדי,
ושוטנים אשר הלעזו
נוכחו כי לא כדאי...

בשושן היה זה עת אחשורוש מלך שם
בימים מקדם, כשהפילו את הפור
(גם היום שמעתי שוב שמחים העניינים שם)
אך כעח כסדר נספר את הספור:

שבע ומאה ועשרים מדינה
לו היו למס, לו נשאו חחינה.

כן, היה הוא ממש מלך,
לא בובה נוסח אנגלי,
הנשים לו מלוא הפלך
והיין מלוא הדלי.

ופתאום חשק הוא באסתר ילדת החמד
מסתבר בנוחינו, בזמנו נשאו כבר חן,
חתונה ערך הוא עם כרה, חירוש וחמד
עם נוגנים וזמר הוא אוהה בהוד תכן.

כל חושבי שושן מה חפזו חוש וזלול
כל שרי מדי, קטן ואף גדול.

אך המן הרע נבל הוא,
ביהודים עינו צרה -
נחסלס למלך סח הוא
והמלך "אכן" קרא.

"הענין יגע", מרדכי אמר לאסתר
"אל המלך רוצי והעבירי הגזרה".
חיש הלכה תופפת, וחעכס וחן לה יחר,
טלטלה מתכיה ובעיניה לו שקרה.

לב המלך פג, זב רירו על זקנו
מלוא עולם שכח, חשק בבת עינו.

הגזרה אז יקרענה
ולרגלי אשתו נפל,
את המן אמר: "נתלה נא"
זה סופו של הנבל.

* *
*

מה מוסר השכל כאן? ידידי הטו אוזניים
קודם כל כי מלך זו אינה שיחה כללית,
הנשים רוכבות הן אם הנן יפות עינים
ונבל ימותה בסופו מיחה פלילית.

חמישים אמה מעל פני אדמה
גובה די ניכר - אכן כבוד ויקרו

חג גדול אזי הכריזו
יהודי שושן מדי,
ושוטנים אשר הלעזו
נוכחו כי לא כדאי.

(לפי המנגינה "הקוצרים")

(17.2.52)

סיפור גבורה נורא, שלי כמעט קרה
(מעשיה בחרוז-קל, עם קצת רצון וגם משקל)

האנגלים היו אנגלים
בכפה- מנדט.
הם היו אז המושלים
השולטים כדח.
ועם נר ראשון של חג,
זכר לגבורה,
פחחה, בניב רוסי וצח
פוצ'קה המורה:

פעם יונים טמאו
את קדשי ציון,
אך היום, ימח שמו!
עושה זאת אלביון
בימיס ההס, מכבי
את מחניו שנס
ובזמן הזה אנחנו!
נחולל הנס.

הטו אוזן
אחת, לבטח יש
שמעו ספור המכבים
על דם, נקניק ואש.

א. הקדמת גבורה אישית
להקדמת הכלל אנושית
ידידים ורעים! שוב חזרה העונה
ונזלול לביבות, זבוח שמן כותנה
בדחילו ורחימו, נחזור ונספר
על הקרב הנורא בין טרף לכשר
שפרץ בציון, בנבכי ההסטוריה
ונמשך עד היום, באותה טריטוריה.
ואנו אפילו, לו נעלה מס
בזה הקבוץ על שם ג'נרל סמ(ט)ס.
בחי! כי זו שטות ואולי חזירות
על עסקי אצטומכא הלחם במרירות
כי, חזיר יקרא לענין הלזה
בימיס ההס, ובזמן הזה.

ב. מבוא כללי
על הסבות הכלליות והגורמים המיוחדים
ואיך הן פרצו מלחמות היהודים.
ג. פרק ראשון ודי חשוב
איך הוטלחי אני לסכסוך העצוב.

זה היה בתור הזוהר
של ילדות וספר
זה קרה בימי הטוהר
על ספסל בית ספר
עת שעור, היה שעור,
וספרות- ספרות,
עת חגי היה צובט
בישבן של רות.

ד. פרק שני להקדמה גם כן די חשוב
וכה נפלא היה הניב (רוסי כמתואר)
וכה רוחקחי לספור- גבורות ימי עבר,
עד כי בלילה, על ערשי, חלמתי החלום
כי גם אני, נטלתי קב, בקרב, עדי שלום.

רבותיו לימים קדומים אתכם כעת נחזור,
ונתנה גבורות ועוז הוד מלחמות החזיר.
איך בני מודיעין הכפר, הלוא הם מתחיה ובניו-
נלחמו, רעמו ויוכלו לאותו היצור העניו.

ה. מאחר והסבות היסודיות כבר ברורות
ותואר בקצור, הגורם לצרות.

זה התחיל כסתם תקרית באוירה כפרית
עת קצין המחוז וידידיו יצאו לשחרית
וסעודח פיקניק החלו עורכים בלב הכפר
מפה של לובן (מייד אין הלס) פרשו על האפר
עת עבר שם מתיתיהו, אמרו לו בקידה:
"יתפאדל, שיך נכבדו הואלה, הסב לסעודה"
אבוי הנחח שנגס, בזעמו החזיר
כי חניכיו (שיניו נשרו כבר) חשו: אויו חזיר.

וישלוף השבריה בזעם, אף בניו נחפזו בלי הסוס
יהודה, אלעזר, יוחנן, ואף יונתן תפוש,
נשחטו היוונים אללי! וקצין המחוז אפילו.
ובני מודיעין בפז'מות להר בבהלה העפילו
ויאספו אליהם המונים, טפוסים שונים ומשונים
כל מר נפש ונס מחוק וסתם טבעונים, צמחוניים.

כך פרצו הקרבות וכידון לא שבת
עם שעוח נוספות, לפעמים בלי שבת
על אחת, גם אני ותרתי חרישי
וזה היה לבטח, מקרה גבורה אישי.

ו. הדו-קרב הגורלי (במערב שומרון הפרוע-

במסבאת עברון הידוע)

אספר, על קרב נורא שזכרונו עלה בי.
בין אפולוניוס היווני, ויהודה מכבי,
זה היה, ליד הבאר, בינות כוסוח היין
עח נבטו הם זה בזה, חרעלה כל עין
החגור על חרבוהם, שמוט הנשק על ירכם
ומנטם בוער, זוהר, כאלקטרודה של פחם.

אפולוניוס אמר "טעם" וקדל הושיט ליהודה
יהודה הטיחו בפניו ויד אפולוניוס ירדה
כברק אל נצב חרבו (הוא היה שולף ידוע)
אך אל חשש, יהודה, עוד יותר מהיר כידוע
כחץ נשלחה חרבו אל גוף יריבו המועד
ובטרס הוטח ברצפה, כבר היה הוא לבטח מת.

יהודה אח חרבו נטל, לכל מלחמות העתיד
היא היתה חרוצת חריצים, ובכלל רצחנית להחריד...
ועד היום שרים בפונדקים, במסבאות,
על זה הקרב המר והגבורות הנוראות.
(לקול החוף והגיטאר כמובן)

ז. איך עוטרתי כמעט באוח הגבורה אך

ויתרתי בסוף לטובת אלעזר.

קרב השחולל בגבעות,
קרב התחולל בהרים.
המוני יוונים פחדנים,
מול קצח מכבים גבורים.

היוונים שכמעט חוסלו
אז הזניחו כל חוק וכללים
ואל חוך המגרש אז הובלו
מין טנקיס כאלה- פילים.

היהודים נבהלו כהוגן,
ונסוגו, מהר ביותר,
באמרם: "זה לא כהוגן
לא נשחקה יותר".

ואז הגיע הרגע,
ונזנק, אלעזר ואני,
אצים, בי מורא ופגע,
להכריע הפיל השטני.

אולפ בקרבנו גשח,
ואראה גדלו הנורא,
עצמתי (בטווח של קשת)
וויחרתי על אות הגבורה.

הפיל, אלעזר הרגהו.
בקלוח כי דוקא זה קל,
רק לסגת מסכן לא ידע הוא,
ונמחץ, מעצמת המשקל.

וכאן ידידי הנהו
משל גבורה מוצלח
של גבור הכובש יצרהו
לזכות ג'ציון לשבח".

ח. סיום סופי בהחלט
הסוף הרי הוא ידוע,
יהודה מכבי נצח,
כל השמן נבע כמבוע,
ההיכל טוהר וצוחצח.

סולקו חזירים ושפנים,
אל הנגב הוגלו מתיוונים
ליהודים אורה ורכנים
ובושה מבישה ליוונים.
בוז...!

וזהו הסוף, הטוב כמשוער,
של ספור גבורה אישי כמתואר
לעיל, חזק חזק ונחחזק ונחרענו
בכוס של יין וקדל מטוגן.

(אדר ב' - תשכ"ב
פברואר 1962)

הס הופיעו

הס הופיעו החברה ותקי חרפי
כבש והציף ושלט.
בשירת קרונות, לפי דג ערפי
כפלוגה העולה לשלט.

ועלתה צהלה מסביב
עטרום סקרנים בפמליה,
נהנים למראה המרהיב,
חייכו וצחקו הטפליא.

גם הסגל הופיע,
מ"מ עם משקף,
(שבקורסים למד להצדיע),
ועוזר כנגדו ידיו המ"כ
מסדר וחוקר ומזיע.

וערכו אז השנים מסדר לתפארה,
-סוף סוף זה צבא עם סדרים-
ועמדה הפלוגה בקורה מיושרת,
חזים ורובים- ונערים....

* *

צלצל פעמון עם ערבית לסעודה
וזרמה הפלוגה סוערה,
מציפה שולחנות וכסאות בכבדה
ומפיקה צחקוקי נערה.

ועבריה צלצלה בין כחלים רחקים,
עליזה. בוטחת ושושעת.
נושאה בחוכה בטויים "ערביים":
כ"דג" ו"טפוס" ו"שושעת".

נגמלנו מזמן מכאלה
נגמלנו מזמן מכזאת
משפות הלועז כבר אלאה-
עברית לי השמיעו עזות.

אמנם זהו הקטע
איננו גדוש ציונות,
אך טוב השמיעו ללא רתע
ויסולח לו לשח, בכנות).

ועלם אחד ארכני ודק גוף
ששפמו מפואר (עם מגדלה)
שמנת חפס בתמרון של אגוף
וחיש- בשפם היא נוזלת.

נשאו חורנים בהולים ודחופים,
מחדש למלא החסר,
חופזים בסערה, מדלגים ומרחפים-
עלאוכל פה קרב יאסר.

כי החברה ישבו ו"דפקו" אכילה.
אכילה זה חלש-
זו היתה תזללה
כמוהה מזמן לא ראינו.
לא עלמי האולפן במחילה,
כך דחסו ועבו והבטינו.

והורגש אז מיד כי הקצב צבאי
והוחש, כך ביד:
קצת הגיס פראי,
עוד עליו לחרגל ולהצדיע
עד ראוי יהיה וכדאי
בקלוב או סלון להופיע.

* *

ישבתי לי כך מן הצד
וסקרתי אותם מן ה"עוקם"
ועלו זכרונות בי מקצת
איך היה לפנים ומקודם.

בחילה איך היו
פספוסים מן הכרך
שיצאו לבלוח חופשתם.
האחד ממשנהו צעיר עוד ורך-
וכיצד טפחנו אותם.

וסימו ונסעו- אך הקשר יציב.
מן הכלל אל הפרט וחזור.
במכתב, בביקור, בזכרון מעציב,
ושאר גנוני החיזור ...

בנקוף השנה הם חזרו, הקטנים
שגדלו והבכירו כמעט.
ורבו זרים על אותם הישנים
שנותרו, מה נאמר, המעט.

ויקם הדור לא ידע את יוסף
-או שכח- וישמן ויבעט...
בזו הבעיה דברים לא אוסף
שטרם נרמז, לא יולעט.

* *
*

אולם כדבר בני קדם:
אשר עבר נשכח.
נישיר רעי קדימה
ועל עבר נפסח.
חשקו חשוקים ירידי
ושמרו את הרמץ פנימה,
אל נא תאמרו: כי די.
חזקו הנוצר ויהי מה.

והיה הנחל איתן
ולא כערוץ חורים,
דברי זה לכם נתן
חזקו ואמצו חברים!

הוי חניחה ישוב עלי
מהינעמוימשעוליך לאיש הרגלי,
הצועד באון אל ראש ההר
בדרך לא דרך בין קוץ ודרדר
וזעתו נוטפת עד מלא כל הכלי.
הוי חניחהו חניחה שלי.

שיחיק, עציך רבי הבדיס,
עוטרי הנוף ופורמי הבגדים
אותותם השאירו בגפי התחחונות
סרוטוח קעקע בצורות משונות,
עת העפלתי אליך מקלל עמלי.
הוי חניחה ו חניחה שלי.

על גבעותיך זחלנו - עורכי סיורים,
חתרנו חדרנו בסבך אדירים
עת מנוף הרמון מסרט בכיסינו,
מפורק וחבוי מונח נשקנו,
מבלי חגור וחסרי כל תלי.
הוי חניחה ו חניחה שלי.

ועתה נעזבך במרומי ההר,
צופה פני גבול בודדח מול צורך
ובך רק קומץ על פיסת קרקע
ורחוק כל סעד ודרכו ארוכה,
בין אימי הרים על הודם המפליא.
הוי חניחה ו חניחה שלי.

חולדות חיי"ש חניחה כעת נזמר
איכה הנה באנו לכם נספר
כיצד העפלנו אל ראש ההרים
בוטחים זקופים בתרועת גבורים.

חניחה, חניחה, חניחה
האם כמונו ראית?
מכל רוחותיך חניחה
אויב נהדוף ונבעית,
חמיד.

חמשת ימים פה ללחום ולשוב
הבטיחו גדולינו, ראשי הישוב
- נדפקנו קשוח רק לפתע הוברר
נחקענו בבוץ ולחמוק מאוחר...

חניחה ...

תוהים אז עמדנו באפס עצה
איכה זה הסכלנו ליפול לביצה,
כל איש מאתנו מאד התמרמר
לנוס לביתו התאוה חיש מהר.

חניחה ...

אך זוג לוחמים מ.כ. וסטביים
מעבר אפקנו פתאום נעלם
האחד קם נשוי השני מאוהב
נשאו רגליהם וחמקו למרחב.

חניחה ...

היתה זו פיגורה מאד עלובה
עץ צבי המייכ על הטנדר הובא
אָחו חברו לביצוע פשעים
שפוף ממושקף בפנים נדכאים.

חניחה ...

כעת טוראים למד ושנו
הבטיחו מאיזים - אל נא חאמן
אך אם האמנת ברוב טפשותך
לבעוט ולצרוח אינו חפקידך.

חניחה ...

(חניחה, 1947, מנגינה ישושנה, שושנה...)

היה היה בחור עליז
זריז וממולח,
בקורס מכ"ים השחתף,
יצא משם מוסמך.

הניח לאקדח בחור, הניח לאקדח!
הן קצח פזיזות פה מכשילה תפיל אותך בפח.
הלך אותו טפוס לדריר
בקורס של פרחחים
מומחה לכל, אמן צבאי
אך ספץ לאקדחים.

הניח לאקדח .....

אך יום אחד "פיבי" נטל,
ברוב זריזות וחרן
פתח ניצרה דרך צינה
וכלל לא התבונן,

הניח לאקדח ...

כי מחסנית שכח לשלוף
ובה עודם סדורים
שבעה חצי פלדה שנונים -
קלעי הכדורים.

הניח לאקדח ...

לחץ בהדק והדהוד
נסר חלל אויר
עמד שפוף ומבוהל
מסמיק וגם מחויר.
הניח לאקדח בחור...

טלפון טלפון אין כמוך
הוי מכשיר כה פשוט וחבוב,
יבורך זה הפלאי יוצרך
וקולך מתנגן כאבוב.

טלפון טלפון וזון הפלד
מאגד מרחבים רחוקים
מחשבות תקשר כבפלא
ותנשא להרים עמקים.

טלפון | טלפון | קפיץ וחיל
ולבבות ישיר "כמו כלום".
טלפון טלפון בן החיל
הגה קל - נותרת המוס.

הוי אתה החולש על האחר
מחנה אמרות הכנף
תבורך בכל אחר ואחר
אהוד על זקן ועל טף.

השחרור

(מוקדש לחברינו המסחררים ולחיילינו המשתחררים באשר הם שם)

השחרור הוא חלום שעד כאן הביאנו,
העלנו מתוהו אלי נצחון,
כוכבו הרומוז מרחוק משכנו,
לאורו התגברנו על שכול ואלמון.

כי מה מדינת ישראל פותרת?
ואוי לו לעם החוזר לגבולו
אם דמוח בניו בצבא נוצרת,
בקטרקט גדור חיל יראה גבולו.

רבוחי זה עגום ומרגיז מלצחוק,
אין זה חיש נפתר או מחנה של פלמ"ח
כי הקמפים סגורים וש"ג כחוק
ידום ויצדיע עם שער נפחח.

כי צבא ישראל כבר אינו פרטיזן,
הוא צועד בדבקות אל השלב העליון,
יש רסי"פ ומשטר וקצין מטורזן
ובאפק זוהרת דוגמח אלביון.

* *

*

יש אולם מזוהם הוא חדר אכילה
לחילי ישראל עטורי התהילה,
שם בחור ארוך כמבקשי נדבה,
קערוח יושיטו לפת חרבה.

ויש אולמות מרובי הכורסות
שם ישבו קציני ו"בעלי פרנסות"
כלומר חופסי "ג'וביסי" בלעז,
חחו מקרב או מבצע נועז
ויוותרו במאסף בין שומרי הכלים
נושא לשכינה ואמרי התולים.

אך לפתע ציון הדרגוח הגיע
ולאומם טפוסים חובה להצדיע,
סמל אפסנאי וסמל סניטר
החלו רוכבים - נוהג ומשטר.

(כעת נייעד מילה מלותיים
על לבני החגור גהוצי המכנסים
לוחמי "ג'בע" הידועים לכלימה,
גורסי לנוס כשיטח לחימה).

(אותה חבורת "ג'בעים" מהוללה
סברה "למה אהיה נופלת
משאר יחידות בצבא ישראל
שותפות מבצעים רבי ההללי").

ותחל במבצע אוריגינלי ומוזר
סדר שמו וטעמו מר.
טרם נולד החיל העברי
שעבך מבחנט שלם ובריא.

ובראותם חיל מהלך לחומו
ברחובה של עיר מבלה יומו,
יעצרוהו מיד ופחחו במקהל:
"הטרנס חדע חוקי המטכ"לי?"

"אם תחפוף סיגריה זו לעשן
הן חראה חנין כי לא יתכן
שכל חייל בזויח אחרת
יתקע סיגריה ברוב תפארת.

ובנספח שלושים ל"נוהג ומשטר",
בסעיף חמש נכתב והוסבר,
כי על הסיגריה להיות תקועה
בימין הפה ובזוית קבועה,
ארבעים מעלות לא פחות לא יותר
בלכסון מדויק לכוון הסנטר.

כעת נשים עין ונראה תכלית
בפרטי לבושך ודמוחך הכללית.
מדוע כפתור עליון פתחח?
נעליך למה לא צחצחח?
זיפי זקנך עוברים על מידה
והיכן זנחח סימן היחידה?
בכלל צורתך לא צבאית ביותר
ושמא אזנינו תואיל לסבר,
היכן מספרך זה חלי הצואר,
אמצעי זהוי בקרב ובספר?
אמנם ישוה צורת כלבלב
לנושאו מחוץ לשדה הקרב
אך מראך הזנוח ובלוי נעלים,
בוא בין כך דמות כלב חטר בלעים
ובכן מסור נא שמך ומספרך
למשפט וסוהר- שלום וברכה".

כן חברים זה עצוב ומגוחך
עח צבא ישראל כבר אינו פרטיון,
לא איש נפתר הוא לא דמות הפלמ"ח
רק חוק ומשטר לו על רכב טרזן.

ולכן השחרור הוא חלום וחוחלח
ונצפה סעורים לאורו כי יהל,
נצוצו המאיר ישמור הגחלת
של איש הקיבוץ בצבא ישראל.

(חתום: פלמ"חניק לשעבר בצבא המחר,

מחנה מוצקין, 1949).

גדול זה היום

(לבני כיחח ראובן בהתקבלם כחברים לקבוצה ולהסתדרות ועם צאתם לצבא)

עישון וכיוף מפוקפק
ושפע שיחות חיילים,
בימי שלום ומאבק
חגות באותם השבילים.

כך כבר היה עת הפקיד יהושע
שרי עשרות ומאות
כך זה נמשך והולך כידוע,
בצה"ל לכל הדעות.

* *
*

מחזור לא ראשון הם הללו
ודאי לא היה אחרון.
קודמיהם הדרך סללו
והם חלוצים בני מרון.

אולם גם אלה "אינשאללה"
תועלת יביאו אי מה,
לחברה בגדוד יאמרו: "יאללה!"
נגש ונזלול ברמה.

יבואו רעיהם עמם
יאכלו וישחו וברכו:
"אכן הקיבוץ הוא תמס"
ויקמו להם והלכו.

הורגלנו הרי בכאלה,
אנשי כרכים ומדינות,
באים נהנים מהפלא,
רכבם יחנה בפינות.

גדול זה היום לא נחרישה,
הגיעו בנים לפרקס,
השמח הקבוצה וחשישה,
בניה חברו אל משקם.

לא ראש עונה הם הללו,
אך שפע פרי הלולים,
עלה יעלו ויכלו,
מחזור את רעהו ישלים.

ישרו נא אבות את הקמטו
אימות מחו דמעחכך!
ערו נא בגיל את החמח!
חיטב ותרחב דעחכך.

ככונה כתף למשען
ועין זוהרת תצחק,
ואם לצבא גם יצען,
הרי לא לנצח ירחק.

* *
*

אכן זה יום מימים,
כבוד ידידי ותהילה,
לחיל נשלח עלמים,
אלי משרדים בתולה.

הצדעו ילמדו כולם
וכן הברקח נעלים
רום הדרגות בסולם
ושאר ענינים נעלים.

עובדים שעחים בבוקר
עם ערב, טסים להתם,
אכן כבר שלמנו ביוקר,
נדמה לי שבענו אותם.

* *
*

כבר שמעתי רעי שברכות
מוקדשות לחתני מסיבה,
פורטות ומונחות והולכות
כל שבחיהם ברמה.

יקרא בשמם המפורש
כל עלם וכל בתולה.
צמודים לפירוש ומדרש,
מרבי קילוסים וחהילה.

והרי פה מספר דוגמאות
במשקל וחרוז מחנאות:

יובל בית לוי, הידדו
משכם יגבה מכולם,
מדריך מפורסם ונכבד
סניפים יקומם על חלם.

או יודית בן פורת הללו
שחורה, נארה, יחפנית.
בימים טרופים שכאלו,
הלכה נעשתה רפתנית.

אבק מחמר לשחקים
שפם מזדקר באבו,
ראובן יגמע מרחקים
צמוד בעזוז אל רכבו.

פועל הוא חרוץ וכן חיל
אדיב כחניך של סלון,
יסריט הצגות עד הליל
ואין עוד כמוהו עגלון.

אנכי לא כן עמדי,
אך אם כבר אלך בורכס -
אחרת אכין צעדי
אכריז מה נאה הוא פירקס.

אבק מחמר לשחקים
הטרקטור דוהר בפראות,
חשש לילדים הרכים
חחתי "ישחקו" בטעות.

הנהו, דוהר כשדים
חבל רק שקצב האמש
של סרט על בני מאדים
נמשך עד זרוח השמש.

שחרורות עולפה ברזים,
עם ליל תצא למלאכה
תחבוב טיולים נועזים,
תשכם רק חזור בעתה.

הנה אתכבד - אבו ג'לדה
אתלט הנודע (בשערים) בכפרים,
עת יך בכדור זאת אעידה
יחלוף אף מעל לשערים.

* *
*

אך מה אעסוק בפרטים
מלאה אח עטי וקוראי,
אשיר על דברים לוהטים -
פולמוס ששמעתי רעי.

החברה עמדו בחברותה
מלל ירבו והנלותא,
נטוש הויכוח חפוז
פלפול וחדוש ורמוז.

בלורית נוספה - נעוריסו
אולי נחלקו על שירים?
מילים נזרקות כפגזים,
משק - כקלעים נרגזים.

זרועות נשאות ויורדות
ושאג, ממש חרדות
אולי הרוחות סוערות
בדבר אהבה ונערות?

אש ולהבת גפריח
והבל הפה להכרית.
יאמר האחד אל רעו
- הוא טרם הבין לרעו.

שמה פרצה הפריצה
על דרך חיים בקבוצה?
סברה וניחוש כך גבתי
עדי לחבריא קרבתי
ומעט לי נראה משונה ומוזר
כי זה הפולמוס חריף ואכזר.

כל עיסוקו ולהט חומו
ברנש עירוני שנטע לחומו,
וחלקו הדעות מה היה האוטו
האם הוא "פליימות" או "דסטוי"?

אמנם הבעיה היא נכבדת
אינני רוצה להכחיש,
מעט אח הלב היא מרעדת
מרוב כיסופים אף ירחיש.

אך שמא המרץ הזה הברוך
יוזרם גם לחלם שונה?
שמא הלהט החם עד חרוך
לשטח אחר יקנא?

זה כמובן דעתי הפרטיח
ואנו הרי דמוקרטיה,
אם תחפצו ראוה טפשיח
לא נועדה לפרקמטיה.

ואילו אתם חבורת ילדים
סיבת התנגדות וביקורת,
כדרך הנוער דוברי נגיזים
מיד מתלקחים כנעורת.

דעו כי ביקורת אינה התכלית
ברוב בעיות ושטחים
אך גם חרים המאה המליט
תחשוף נגעים וחוחים.

לראות, להבין ולסלוח,
אך גם לנסות ולחקן,
כך יש לחתור ולצלוח
כך בקבוצה נחכו.

דרך צלחה ידידי,
פלסוה הישר בביטחה,
ואל תשימוני בדאי
באמרי שחהיו לברכה.

החיילים חוזרים הביתה!

לצאת כאז, בשבילים הידועים מקדם,
לא עוד יטפטו על ההרים הנשאים של הגליל,
לא עוד ישעטו על האספלט המהדהד לקצב.
לא עוד ידהרו בג'יפים, לאי שם הלא ידוע,
לא עוד מדבר הנגב שעלם ימוד.
החיילים חוזרים הביתה!

הרובים הצ'כים מוטלים אל עבר הנסק,
החגור המיוזע נזרק בבוז הצידה,
(מי עוד זקוק לך? - רתמה נחעבת)
שוב קולט אפסנאי חלי ציוד:
את ה"שינלים" הגדולים הבטוחים,
את עניבות הראוה של הגרירת,
את חליפות החורף השחוקות אי פה ושם
(פעם גהוצות היו כל כך ברטט)
אחרי הכל אנשי הסגל - מפקדים בגדוד.
ערימות ציוד מוחזר רמוח וצופיות ...
החיילים חוזרים הביתה!

חברים לנשק לא יפסיעו עוד עמם צמודי כחף,
הרעים ממדורת שדה חזרו לקרת,
שוב לא ירעמו פקודות חדות על המגרש,
מאות רובים ככלי אחד לא עוד יקישו.
כל איש פונה אל צל קורה פרטי ולא ידוע,
החיילים חוזרים הביתה.

לצעוד כאז בשבילים הידועים מקדם
הכל מודע אולם נראה כל כך אחרת...
עיניים אחרות צופות אל העומד מאז,
פתאום הוא נהיה קטן וכה רגוע
צבא זה לא קבוץ, משלט אינו שדה
וערב בכרכים הוא לא שיחה נוקבת.
(אפילו אם שוחים בסוף תחליף קפה)
ודאי נעים לשוב, אך שמא גם קשה?
ודאי מה טוב השכם - העבודה חיינו!
אך לנמנם עד עשר במחנה, גם הוא ענין לא כה גרוע.
אין דבר, אפשר להתגבר. פגז אל הפרצוף הרבה יותר גרוע.
השרירים שנתרפו קוראים אל העמל, והוא כה רב ומצפה.
החיילים חוזרים הביתה!

האזרח מחייב למילואים

עוד חייב לעתודות ידידי האזרח
וידעה קצת נחת ושובע,
עוד תשרת במילואים ואור לך יזרח
גהוץ ומהודר, חגור כידון וכובע.

אולי המדים לא יתאימו תאום?
אולי לך תארת אחרת,
אולי הנעלים לוחצות הן פתאום?
אולי הקסדה מיותרת?

אולי לתומך חשבתי רעי,
איך תלבש את מדי הצבא
אזנך מפואר ובערך צבאי
צח ודגול מרבנה.

בנות ונשים חתמוגגנה
בך נועצות עיניהן
בצחוק וחיוך הן הצבענה
כמעט ופקות ברכיהן.

כי מי העובר
מגן האומה
עליו אזנו
הנוצץ בחמה -
וזוהר לו
והוד לו
ואימה.

אולי כך חשבת? הוי עתודאי -
חווה בשגיונות מול ורד החלון,
אולי לך זרה מלת-אפסנאי
וכי, צבא הוא לא קרקס ולא סלון.

עוד חייב לעתודות ידידי האמיץ,
וידעה קצת נחת ושובע
עוד יוטח אל מולך התרוד נוטף מיץ
ונקיון הטבח על הגובה.

מה בושל שם בדודים?
רק לאלים פתרון
אך לך הם נועדים
כולם עד דור אחרון.

זה זמר המטבח
אולם האכילה
המנין לכל טבח,
מזמור המזללה.

קדימה מחלקות
בסך בעוז אין עצב.
יריע כלי הפח,
מרבי יפעה וקצב
שמאל ימין
בטור מחוח
בשלשות
מול דוד רתוח.

סירים
אדירים
נצבים בטורים
חורכים מסכנים
חרודים מכינים.

מלא, עלה,
דחוס גדוש,
עלה מלא
חזור חדש.

ריקוחים מצוינים
באה פת בג המלך,
ניחוחים מעודנים
פשטו בכל הפלך.

עוד תתיצב לעתודות ידידי הכושל
וידעת פקודות ואמון.
ותשמע הסמל הרסייר איך מושל
וחיבה הוא רוכש ואמון.

מסדר רודף מסדר
פקודה את רעוה
קצין לבוש הדר
מטיל בכ בעתה.

אימון בזחילות
עלי קוצים וגבע
שיטות כה מועילות
אוויר וחק הטבע.

רובה ושוב רובה
הוא כה נמאס
ימח שמו,
אך אם תאבה או לא תאבה
אתה עוד תבלה ותחיסר עמו.

הוא מדויד הוא כלי אישי,
אומרים המדריכים,
הוא נשק היסוד הזין הראשי
חוזרים הם וטורחים.

בו תקלע לשערה
ולא תחטיא,
בו תפגע במטרה.
קורענה,

ערב וגם שחי
ממש כאשר כבר עשית היום
הו אתה הקלע, הלוחם האיוס.

עוד תתיצב לעתודות ידידי האזרח
לבוש וחבוש ללא דופי,
ויהא זה עצום ונפלא יופי יופי,
אך עם זה המזמור הוא רע או מוצלח
פה ענין של גישה ושל אופי.

בחוה בצרפת

החוה בצרפת חביבה וכפרית,
ועופוח מהדסים על הזבל.
החוה בצרפת היא מעט ערירית
וימינו חולפים בה להבל.

יש אכר בחוה, ואשחו- אכרה,
(לא עקרה היא חלילה)
לאפס משקפים בורקים הצהרה
של קדמה בכפרים כי התחילה.

ועל כן ההיגינה! יחי המרחץ
בדודים הגדולים אד עולה.
רק חודש חלף מאז הוא רחץ,
(ואין הוא חלילה חולה).

גם היא עוד חרץ בשרה הענוג
ואם לא היום, עוד שבועיים.
אל דאגהן לא טיט יהרוג
ניני הביצה- צפרדעים.

החוה בצרפת מתקדמת מאד
מרכזה? ערימת הזבל.
ואם לא סדורה, ציורית עד מאד
וניחוח עולה עם ההבל.

יש פרות בחוה, וסוסיים עגמומים
כבדי הליכות, ובאים בימים
הם הוגים בבאות בינתיים.

איך יוסעו לקצב והפכו לאומצה
ריחנית ושחומה- על צלחת.
ותהה זו פרידה לבריה חרוצה
מאכר ואשחו הטבחת.

לחוה בצרפת שיר נשיר ונאמר:
- "פסטורלה של טרקטור רעוע,
אכרים רכונים אל אדמת החמר"...
אל חגידו בגת כי גרוע.

עובדים רק לאור קרני שמש זהובות
כשמחשיך, המלאכה הן פוסקת,
י"ג שעות הוא מספר של מצוח
זכוח, ונקבלנה בשקט.

* *
*

על כן ידידים, יונף הגביע
לנכדים של הוגו ורודן
ניני האומה הבסטיליה הכריעה,
וקרב ניהלה בוורדן.

בחוה בצרפת תינוקות מצטרחים
רבים הם בלי עין הרע,
קש וגבא בחצר מופרחים
ופרוח מעלות הגרה.

(14.7.55, נכתב בצרפת)
ביום נפילת הבסטיליה).

הזמר לתעשייה

הם גילו רוב תבונה, חושיה,
כי רב היה כוחם ב...עשייה
לשתות קפה בקערות
ולמלא מאפרות.
כך שקדה העלית,
וידעה אף להחליט:
"פה תקום תעשייה!"

רבותיו מה נאמר בקיצור,
העסק כך טובב הולך בלי עצור.
גם בעולם שליחנו חר,
בנגלה ובנסחר...
לי רק אמרו נא רבותי,
רוצה אני, לידע מחי
ירוך כבר סרט היצור.

(נכתב בשעת הדיונים על הקמת "פלרס")

לפני שנים רבות מאד וטובות,
עח לא היו עוד מכוונות וחובות,
יצאנו לשדות בגיל
נושאי קלשון, מקוש, חליל
ואילמנו אלומות,
עלמים ועלמות
צעירים וחביבות.

אל כר טלול נסענו על עגלות,
באחו מה יפו אזי שתי עגלות,
חוזרים היינו כה שמחים,
ראשינו עטורי פרחים
עם ערב רד,
מתרוננים.
פרצנו אל המחסנים
וקומזיצים כל הלילות.

רק איש אחד, ראה מראש אחרית,
ציקן היה הוא, וחישב כל פריט.
אל השדות הוא לא פסע
כי רק לבנקים הוא נסע
ולציין איני צריך
הם, לא הרבו להעריך
את האידיליה הכפריח.

ישבו טובים, שבעה ימים ולילות
שקלו וטרו בקטנות וגדולות
ושוב ושוב הם נאספו
צפונות ונסחרות חשפו,
אלחימיה מקלף וגויל,
בה לא יבינה כל האוויל
שיננו הם בלילות.

זמר לחתונה

יש הלילה חתונה
כזוהי ודאי לא ראית,
עליזה, רעננה -
כזו מעולם לא חזית.

כל מסורת לנו אין
לשמוח גם כן לא ידענו
אם תחקור ותעיין
תאמר כי מאומה אין לנו.

אך הלילה נהפוכה עולמות
נתהולל ונשתולל
הנה גם כאלה אנחנו,
כי הלילה הן תרגשנה עלמות
ילהטו יפלטטו
כל בחורינו שלנו.

משקאות יינות שכר
אל פינו כמעט לא נגישה,
לא נשתה ולא נשכר
איכה נשמח ונשישה?

מחלצות לא נעדה
איפור נשותינו כאין,
פאר כרה פה לא תחזה
הילולה וְחִנְגָה מאין.

אך הלילה .....

כי הלילה פה נשיא
את הזוגות בשרשרת,
מיועל ומעשי
שיטה חדשה ואחרת.

נערים ונערות
מזן החופות אך הביאו
ולשלשלת הדורות

אגדת דוד ובת-שבע

על הגג הוצבה אמבטיה
ובת-שבע בתוכה
רק שלח דוד בה עין
"אריה איזו חתיכה!"

"האשלח פרחים אליה?
אזמיננה לקונצרט?
ואחר הפרק נצאה
ונתחילה לפלרטט".

איך איך לא תבושה!
להציץ כך בערגה
איך איך איך לא תדעה!
המציץ הן יפגע.

"אל נא באפך" אמרה לו,
"אנכי קצת נשואה
אל הקרב אישי יצא לו
ואני אשה צנועה".

כך אמרה ונאנחה,
אך הגידו במטותא,
למה זה לרחוץ טרחה
דווקא במרומי ביתה?

איך איך לא תבוש היא
מי סבוך כך להתיז
איך איך איך לא תחוש כי?
חלוצה היא ל"סטריפ-טיז".

הרומן פותח בקצב,
ועגום היה סופו,
הנביא גער בקצף,
כי שאד חרה אפו.

אך מעז מתוק יצא לו
ושלמה הבן מלך,
בדרכי אביו הלך לו
אלף נערות לקח.

איך איך איך לא תבושה
להרבות הפלגשיס?
איך איך איך לא תחושה
מפני אלף הנשיס?

היפה מכולן

ככל קיבוץ תמיד תמצאנה,
וכעברה, תמירה כבדוש,
כל הגברים יסבו ראש
הנה הנה חלפה ואיננה
רק אנחות תותיר אחריה ועדנה...

איכה לה תקרא,
גון שעה,
מה זה חשוב לבר-דעת.
היכן היא נולדה,
ומה העדה,
איש לא רוצה כלל לדעת.

רגליה קלות,
עיניה כחולות
או שמא חומות הן כתלם?
שפתיה פשוקות,
שיניה צוחקות
מדוע גנת העלם.

בכל קיבוץ.....

בת משק או עיר,
וגוף לה מסעיר,
ראה נא היאך היא צועדת
ואיך קרסולה
מציץ משובלה.
כל לב היא פולחת ומרעדת.

תמיד היא ישנה
ואם היא אינה
אחרת תגדל או תגיע.
אינני הוזה
היא צורך כזה.
כלחם פרחים ורקיע.

מזמור חנוכה

(והוא שיר הכלה הפותה/המבכה חרותה/ערב יום חופתה)

הנה הנה העת כנר נגרעת
הנה חולף, עוד יום של חרותי.
וכבר מחר, הוא יקדשני בטבעת
ובי ימשול, עריץ ואדנותי.
עוד יום לי אחד
עוד ליל לי אחד
ועוד מעט קט הוי אללי!

עוד בתנ"ך כבר בת יפתח יצאה,
את בתוליה לבכות בחבורה.
כי לאביר היא, קרבן נמצאה
והוא הן בן אשה זרה.
עוד יום לי אחד.....

אך אנכי על מי על מה אלינה
עם בידי העעתי מטתי.
נפל הפור, גס אם לא אאמינה
ואעקד מחר עד יום מותי.
עוד יום לי אחד.....

ומעתה, תמיד נהא בשניים
ומי יתן שנותינו אביביים,
שאזיקי יהיו לי זהב פרווים
וכית כלאי - קן אוהבים.
עוד יום לי אחד.....

(הערת המשורר: המשורר הנבוך ממליץ להקדים ולומר, כי נהוג לבכות את נפילתו
בפח של החתן. אך בימים אלה של נפנוף דגלי זכויות האישה,
מן הראוי לחרוז גם על צידה השני של המטבע)

זמר החתן

מה אוהב אותך חביבה
זאת יודעים צמיגי הרכב
איך אטוסה תל אביבה
איך אדריס משמה תכף.

ואקודה ואקודה
מסביבך עד בוקר אור
ואדודה ואחמודה
חלונך לי מגדל אור.

גשי אלי ילדת הפלא
ואשק לך בשפתיים
לחזר סביבך לא אלא
לו שנה ולו שנתיים.
ואקודה ואקודה...

את זקני מפריא צמחתי
(כנזיר מורה לא יעל)
עד מנעול לבך שברתי
ולגנך נשאתי שעל.
ואקודה ואקודה...

את זורחה עלי כשמש
מחשכי ימי תאירי
כה קודר נראה האמש
טרם בשמי תזהירי.
ואקודה ואקודה...

ואפרוש זרועי כגבר
מלוא עולם אחברק אמרתי
ואם רק את נותרת בסגר
ככובשי עולם אושרתי.
ואקודה ואקודה...

שיר הבחורים

לכלה פזמון נשירה
כלבבות שבורים
יגון צורב פה איך נסירה
מלבב הבחורים.
כי בטבעת היא קודשה,
אותנו היא נטשה.
הוי ילדתי אחת מאלף
שחורה ונאווה.

איך כעבר בה חשקתי
ותדוד שנתי,
אני האיש שלה לחשתי:
"בואי ילדתי".
אך היא פנתה לה ותסוב
נאה עדי מכאוב
כאהלי קדר בנגב
שחורה ונאווה.

הוי אמתי יפת עיניים,
ככה שחתי לה.
אך היא נשאה הרגלים
ובחץ של יעלה
אותי נטשה לאנחות.
"הוי למה כך אחות?"
דק צממה צנחה על כתף
שחורה ונאווה.

אני הנער בה אחזתי
בסערת ריקוד
ול להיות אני חלמתי
נצח כך לכוד.
אך אור עלה, ומאוכזב,
ידעתי - מקסם שוא.
לא לי נועדה בת הרשף
שחורה ונאווה.

אני הילד לא העזתי
בה לזרוק מבט,
אך בלבי אותה נשאתי
ואלחש בלאט:
"לי היי נא לאחות
לו זה רק לפחות".
צרמה לי אוזן, בת הכשף.
שחורה ונאווה.

לי אביבים ששים ושנים,
איני כבר כה צעיר.
לי חסרות מסדר שיניים
ופז בפי מזהיר.
אך גם לבי הן לך מסור,
אי חוק לפיו אסור?
לי רק צחקה בצליל של כסף
שחורה ונאווה.

את עמקו של צערנו
אנו מתניס.
אל דמי הלילה נזעקנו,
כיללת תניס.
כי גדול מאד הכאב,
שבור נשבר הלב.
חיון פרידה חייכי אלינו
שחורה ונאווה.

הן זה נפלא כה

בימי קציר,
רבוץ בגדיש חציר
הו, לה, לה, לה!
הן, זה נפלא כה!

בליל פלאים,
צללית של זוג רעים,
הו, לה, לה, לה!
הן זה נפלא כה!

עד באה עת
רוץ דודים מחטא
הו, לה, לה, לה!
כבר לא נפלא כה.

חופה ורב,
טבעת של זהב,
יהא נפלא כה...

שנים חולפות
שיבה במחלפות.
הגידו לי,
אם זה נפלא כה?

והפלונית
קשוחה וציקנית,
הגידו לי,
אם זה נפלא כה?

עד באה עת,
בגרו בניס לחטא,
הו, לה, לה, לה!
רזה נפלא כה.

ובליל קציר
שוב צחוק בגדיש חציר.
רזה נפלא כה...

יעקב ורחל

(נוסח חדש לסיפור ישן)

זה היה בזמן עתיק מקדם
אך נשובה ונספר עליו
אל המרחקים, "ארצה בני קדם"
יעקב נשא רגליו.

אך הבאר הוא כמובן הגיע
(בלי באר הן איך שירת רועים)
והנה רחל צאנה הביאה
יעקב נצב המוס איך זיע.
בה נָכַט וכבר הם זוג רעים.
מבט ראשון שלח ויסמיק האיש
מבט שני שלח ויחזירה חיש.
מסתמק ומתבלבל הוא כפרופסור
מתפעם לבו ברעם כקומפרסור,
"וישק צאנה וינהלו"
אל לבן ואהלו,
לשולחן הושט
החוזה המפורסם
"תעבוד שבעת שנים
ונהיה למחותניס"...

הוא עבד מבוקר ועד ערב,
(בלי חשבון שעות הנוספות)
כי בקצה דרכו צפה בטרף
ועיניו כלות ונכספות.

אך הן כל אסון סופו מגיע
"פרמיה" תנתן אף לרועים
יום אחד נבל צוהל הודיע,
פרצופו שמחת סוחר מביע:
"למחר הכון לנשואים".

* * *

טנחו כבשים לרוב
כי גדול היום
לגמו נאדות תירוש
- שכרוך איום,
הכלה הוכלה צנועה ומצועפת
כסות כבדה עוטה, בשפע מעוטפת.
אל דודה ואהלה
שם צָפְתָה לה הבתולה.
עד אטא הליל
יעקב המיחל
אל ערשו פנה דוהר
ממהר, ממהר, ממהר...

* * *

אפקי מזרח אדמו כורד
יום חדש זרח על הבריאה,
יעקב פניו הטה לגברת
ועיניו רואות "הנה לאה".

המצב היה טפשי לבטח
ואולי אף טרגי למדי,
לפסגות זינק מיד המתח
הכלה קפשה מסתור בשטח,
וחשבה לא כדאי לא כדאי...

יעקב גנח: "איזה מן סידור
לי בושה ודוי, לרעי בידור
שבע שנות ניצול עמלתי ויגעתי,
זכריה כזו על יצועי מצאתי".

אל לבן הלך שאל:
"ימה בעת יהא נבלק"
ותשובה קיבל -

החותן לא התבלבל:
"שבע שוב תרעה בגיל,
הן אתה כבר רגיל"...

זמר לכלה

הוי חכריא, עוררו! עוררו!
הוי ג'מעה, שוררו! שוררו!
מי עולה מתנהלה
בקטורת של גלולה?
זו בתכס חן לה אלף,
יש סוברים לה אין עוד חלף,
עם הנומה שעל ראשה
תחל בפרשה.

נשואים הוא שמה בחלד
זה ידוע לכל ילד
אך מה תוכן בה תכלול
ידעו בתוס הכל.

כל אדם לו שביל בחלד
אין יודע יום מה ילד,
החיים אבק פורח - כעלעול סואן,
ועל כך תוגה הרחיקו
גם לכם הם יעניקו
שלקח, הוא גם יתנה,
מה כי נתלונן?

הוי ילדונת!
בת בלי דופי
הוי כלונת!
חן ויופי
עת כלולות לה ונזמרה.
הבה ונשורר:
אנטומיה בה חשקה,
מביתה הנה רחקה
ותחזור עם בחיר לבה
זה פשר המסיבה.

בחורים ראו וספודו
צידכם זרים יצודו
למה התבוששתם כה
עת הוא מצא דרכו?

ענשכם הנה קבלתם,
כי על כן מאד נסכלתם
אם יינכם נמהל בצבע
תמה אין בזאת.

כיצד בוחרים?

(מעשיה עגומה בחרוזים עליזים)

מצא אשה מצא טוב

ישא וקדש בייך הטוב.

אך כיצד מוצאים? כיצד בוחרים?

יש לחפש וביד נר החלב,

כי כאן ידידי קבור הוא הכלב.

ברור וגמור, העיקר השיטה

ואז כמובן הבעיה די פשוטה

מה אבן הבוחן? מה קנה המידה?

בו תשקול אתה ידידה.

אסבר אזנכם בלי דקדק בטקסים

ואביאה משל מ... סוחרים הסוסיס:

- הנה סוס נאה עומד ורוקע

גוף לו - חלוט, ראש - משגע

ואיזה זנב! ואילו עיניכם!

אבל... המבין מתחיל ברגליים.

כי הן הקובעות, הן קנה המידה

בלעדן כל הנכס צפוי למעידה

כעת אקווה הנמשל די ברור

נחזור לנשים ונחל בברור.

שמא יהיו תואמים הדברים?

"מה יפו פעמי בת נדיב כנעליים"

הוי! הרגליים רכות ושונוות

דקות ועבות, רזות ושמנות,

עתים מציצות רק משובל שמלות

ועתים, מהמותן כמעט, מגולות.

יש רגל גבירה במשי היקר,

ושוק חסונה של בת האכר,

רגלי רקדנית טופפות ופזיזות,

רגלים פוסעות בגמישות הפנתר,

ואכזרי, לא עלינו, רגל פסתנר.

ובכן ידידי אתם מה סוברים?

הגידו במטותא כיצד בוחרים?

אך מה הם כל אלה? זוטות פרברים

הבה נשיח בחן קלסטריום,

הן הם העיקר גולה וכותרת

נס נצחון כראש השירת

הכל עת כמורס - הם חשופים

אם כעוריס ואם יפיפים.

יש פנים סגלגלים כתפוח ביער

יש פנים ארוכים ככלונס שבשער,

פנים חייכניים הצחוק בס זורח,

פנים עגומים בס יגון מתארח,

פנים חטרכים כבחרט אמן,

או פרצוף מרושע וזומם כהמן.

פנים טהורים זכי העיניים,

עם פה אפרסק ומחרוזת שניים,

חן וחיוך העולה כזריחה,

אור שנעור ואשדות של שמחה.

אך יש קלסטריום של הגות ומחשבת

עם עין שחורה מעט נעצבת

אציל ונאה - גן נעול

ואיה המפתח לזה המנעול?

יש מחשיבים באשה את צנעה

גוון העור יסוד ליפעה,

ורבים הצבעים ורבים הגוונים

יש נערות מכל המינים.

זהובות ושזופות כדבש, כענבר,

כמלון שקוי חמה, כחול המדבר.

ויש משחימות ויש שחרחרות

כאהל קדר, כמטוה שערות.

או צחות העור, כחלחל העורקיס,

דק וענוג ושקוף כשחקיס.

עוד רבה הרשימה מלשיר בשירים

אך הגידו במטותא כיצד בוחרים?

שמא זו דרך לגמרי זרה
הן הכל היופי, הכוז לצורה
(הכט על הסבתא היא רמז היא עד
מה סכרי מלבב כאן? ומה מעודד?)
ראשון לדברים יבחנו בכלה
הוא דווקא המזל, הוא דווקא שיכלה.
התדע היא לקרוא גם בלא נקודות?
התוכל קבחר למיני ועדות?
חזות בסרטים והכע דבר טעם,
ושגיאות בכתיבה רק מפעם לפעם.
הכלל, סוג השכל ראשון לדברים
הגידו במטותא אתם מה סוכרים?

ואולי טוב השכל לא יעלב
אם נאמר - מעלה ראשונה טוב הלב.
כי מה היא אשה בקיאה, חריפה,
עת תתפוס מטאטא והנה מכשפה!
חוגרת מתניה בזוג מכנסיים,
תוחבת ידיה עמוק בכיסים,
ונשאה את קולה - לא המיית היונה
פה רק פתחת והיא כבר עונה.
כלי אוכף אך תרכב רכב
בדרכים אבלות אז חייך תסחוב.
ובכן ידידי אתם מה סוכרים?
שמא "קצת לב" ראשון לדברים?

מצא אשה מצא טוב
ישא וקדש בידן הטוב.
אך כיצד מוצאים הוא כל הענין
איכה תרכשו את זה הקנין
העסק הוא ביש. הבעיה לא פשוטה
מה שביל הזהב? היכן השיטה?
בה תציץ לפרדס ולא תפגע
יובלות חקרוה ברוב דאגה
ואתם ידידי, אתם מה סוכרים?
הגידו במטותא, כיצד בוחרים?

סיום

חברה אמרו נא מזל טוב
אחלו זאת אורח וקרוב
ביהודה עוד בית קם
כך נגביר שורות העם
חברה אמרו נא מזל טוב.

חופה כבר העמדנו
טבעת הן ענדנו
עכשיו יוצא הזוג אל החיים!
יראה חיים ואושר ימצא לחמו ביושר
חסד ורצון ישא מאנשים.

חברה אמרו נא מזל טוב.....

משתה כלולות ערכנו
חגגנו ושמחנו
פזמנו פזמונות והמנונים,
כוסות רבות הרקנו
ועל הזוג צחקנו
כולנו מרוצים ובגלופין.

חברה אמרו נא מזל טוב.....

אל ירח דבש תצאר,
שלא היה כזהו
שמרו את זכרונו עידן ועידנים,
חיים יפיע ואושר.
מצאו בכל שעת כושר
עד חתונת הכסף וכל השנים.

חברה אמרו נא מזל טוב.....

(תש"ט)

(הושר לפי המנגינה "דודה הגידה לנו כך")

תוספת למתנת חתונה

ליעקב השומר חברנו לנשק,
ליום החלו מרחיב את המשק
שלוחה ברכת חבריו השומרים,
החולשים בשדות על סוסים אבירים
קשותי צואר והדורי רעמה
מגדות הקישון עד חורשות הרמה.

כאוכף לסוסה וכדור לאקדח
כך לשומר כלי קפה הם הכהח.

הראו לבאים אחריכם את הדרך
הוכיחו - כי לחיי "ברוך" אין ערך.

האדירו בדור פתחו משפחה
ברוכת בניס ורבת שמחה.

הרבו כבוד הוסיפו תהילה
לחיי החתן לחיי הכלה.

חבריך ביום רעיך בליל
במרחב שדות בשביל מתפתל
שולחיס ברכתם מכתבם הקטן
חוג'ה אסף* ושייך יונתן.

(נכתב ביום חתונתו של יעקב ברקוביץ
שהיה שומר באושה, 1947).

* אסף כץ, השומר מיגור, נהרג במלחמת השחרור.

לחמונת רינה

(לקט פזמונות)

ברכה על כוס

יבורכו האורחים יבורך הקהל
תושבי הרמה כל נספח ונקהל
איגשאללה כְּפַתֶּם כולכם מבטוטים
ועל בטן מלאה דברי נקלטים
טרחתם ובאתם כנראה כדאי
מזל טוב ומבורך גבירותי רבותי.

יבורכו האבות אמות ובנים
שלל קרובים וכבוד מחותנים,
שרי צבא ומושכי בעט
ששו בוא עם הגיעה עת.
בלו בנעימים ואל תדעו דווי
מזל טוב ומבורך גבירותי ורכותי.

תבורך הכלה יבורך החתן
(שי מאמריקה לנו נתן)
האדירו הדור פתחו משפחה
ברוכת הבנים ויודעת שמחה.
נקווה כי נראה ונדע בקרוב
היכן תשכנו בשלום ובטוב
נקוה ברטה כ"זיב" אולי,
מזל טוב ומבורך גבירותי רבותי.

יבורכו האורחים יבורך הקהל
יושבי קרנות ועומדי ספסל
בעלי תאבון ואשר בלעדיו,
שותי שכר ודמי ענב
כל טורח ומקשיב אלי,
מזל טוב ומבורך גבירותי רבותי.

שנים ירוקות

עוד נזכור הכלה כילדונת
עת היתה פעוטה פטפוטיה
את אכלה תעבה הקטנטונת
וגודלה כעכבר בקופסית.

הדיסה עוררה בחילה בה
והתרד שאוס עד בלי די
הכיצה לא כדאי שידובר בה
כך כזו היא היתה ידידי.

חברים זה ישן וידוע
זהו עער גדול הכניס
וגידול הבנות בריכוע
מכפילו עט דיכוי השניס.

"הוי ילדה חביבה טעמי נא
מסלט מיונז בכרובית!"
- "לא ולא לא אחפוץ אוכלה
הן בטני כבר מלאה כחבית".

חברים....

- "ילדתי הנחמדת הוי רנה
- "אוף הפסיקי נמאס לי ודי"
- "אך בכל זאת הרי לא אכינה"
- "טוב אך אל נא תרדי לחיי".

"רנה חומד שמעי וענדי
מה יהא בסופך ילדתי?"
- "בסופי זה ברוד וודאי לי
אתחתן עם חביב שכמותי".

נשיקה ראשונה

ראיתיך עם בן צמוד אל שפתותיך
ואני נצב ומסתכל בצד
הוא נראה לי מבסוט ואת כה חבוברנת
ולבי שובר ולא יטכוך יותר לעד.

הוי רנה נשקי אותי רק פעם
ולו יהא זה בתמונה
מה אחשק לדעת זה הטעם
אם גם אגוע לאחרונה.

זו היתה תמונה
תלויה על קיר הבית
מציצה מתוך מסגרת ישנה
אך תוכה רצוף חן אהבה ופיט
זוג צעיר צמוד בנשיקתו הראשונה.

הוי רנה.....

הוא בחור ידוע בין ערכות הנגב
על רכבו יטוס ולא ידע שבעה
לדרגת סמל הגיע ברוב שגב
לאחר שנתיים של עמל דיגיעה.

הוי רנה.....

אך אותה חברייה שגדלה בה רנה
לה לא נראתה כלל טענת הסרק
אל תרכי צ'יזבטיס הן לא נאמינה
הן רומן ראשון היה זה בלי כחל ושרק.

הוי רנה.....

אך מאז הוכיחו השנים חלפו
שהטעם טוב שני כמוהו אין
נשיקות רכות מפיה כבר רעפו
דינל'ה על עוד תמונה כזו ותאמר אמן.

הוי רנה.....

(תשי"ט, הושר ע"פ מגילנת "ראיתך
עם כד")

מחשבה אז עברה בלב גנה
נשלחנה אולי למרחק
אך גם זה לא עזר כעד הנה
ועל כן לא צמחה כענק.

חברים....

אולט נראה כי סט הדוד
בכל זאת הוא רוכב
בכל מקום. הם גם אנו בו כך נתחשב,
האם ראשון הוא לכל דבר
נגלה וגם נסתר.

זו בעיה כולט דשים בה.....

כעת ברורה בחירת בתנו
את המציאות רואה,
חולצת תשבץ ומשקפים
"מייד אין יו אם איי"
ואם על סברס הוא גבר
ממעל את זה גזר.

זו בעיה כולט דשים בה.....

(תש"ט)

(הושר על פי נעימה פופולרית מסרט אמריקאי
שגם השיר "דחילך מוטל" זומד בה)

בעולם כולו זה כבר
נטוש וכוח חס
לאן נפנה? היום לכאן
אולי מחר לשם?
מערב וברק דולר
מזרח וחיך משטר.

זו בעיה כולט דשים בה
אצלה זה כבר נפתר.

גם בארצנו הקטנטונת
סוער זה הפולמוס
כולט לפי אותה מתכונת
כאחוזי בולמוס,
אמן לסטלין האם נאמר?
במרשל' אם נבחר?

זו בעיה כולט דשים בה...

בני העיר רוקדי הג'זים
משובצי חולצה,
על מדוכה קשה יושבים הם
ומטכסים עצה,
המשקפיים ירבו הדר
או פאר זה מיותר.

זו בעיה כולט דשים בה....

בקיבוצים רבי הותק,
או בנקודה הוקמה
מאזינים לשיר אוקריני
בכתונת רקומה,
האין יפה משיר הכפר
אולי לג'ז מותר?

זו בעיה כולט דשים בה.....

איזו כלונת

איזו כלונת חמודה אלף,
מצא לו בעמל ויגיעה
איזו ילדונת בחר לו חלף
רזליה גדושה וממולאה.

הנה קרב היום ובא הוא
זה יום כלולות לזוג נשיר הללויה
בפח נופל ולא ידע הוא
כי תם מועד שחרור ובאה עת כפיה.

שישו חבריא, יחי הנח"ל
אם בו בנות כאלו לבחירה
כל הג'מעה לשם שלחנו
יחזרו כל אחד עם בחורה!

הנה קרב היום.....

(הושר כשיר סיום בחתונת אמנון וגאולה קרניאל בנובמבר 1950)

לחתונת רחל

* * *

את זה השיר חמש דקות כתבנו
אותו לשיר בפומבי לא חשבנו
אליו שמעו הפטירו: "מעלש"
את זאת בלבד אנחנו נבקש
כי רבותי שירים זה עסק ביש
נגדס רק צחוק לסלול אפילו כביש
אך אם תכנית עלינו לתכנן
מבלי פזמון זה כלל לא יתכן.

זו הכלה נאה ומתומרת
ברחוב הנה עופפת ועוברת
עיני הבחורים מטתנוודרות
שניה לה איך בין כל הבחורות,
והבנות אינן דבר פשוט
דורשים מהן חיוך וקצת תרבות
חכמה ודעת זהו פרט קטן
אך העיקר לצוד להן חתן.

זה החתן היה פשוט מושבניק
ולא חשב כלל להיות פלמ"חניק
אך כשהלך משם אל הפלמ"ח
היה בזה רצון ולא הכרח.
כי רבותי פלמ"ח זה לא בדיחה
שם תעפיל אל רום ההצלחה
שם למ"פ מושבניק מטפס
ואף כלה נאה הנו תופס.

בחטיבה היה הבדל קטן
בין הכלה ובין זה החתן
כי הוא מ"פ והיא סתם טוראית
ואיך הגיעו לאותה תכלית?
כי רבותי מ"פ זה לא פשוט
דרגה גבוהה הנה גם בקצינות
הטוראית היא אפס בשבילך
מלבד מקרה שהיא פתאום שלו.

כשהחתן אל ה"רמה" הופיע
היא "מהסליק" אותו כלל לא הוציאה
וכך אותו מעטנו להכיר
לכן קשה מאד עליו לשיר.

להיות בן זוג אינו דבר פשוט
דורשים ממך תרבות ואחריות
חכמה לדעת זמר ומחול
וגם להיות חבוב נוסף לכל.

... וכסיום נאמר לכס בצנע
כי חתונה היא עסק "מוש עלנה"
כי מבחון נראנה זה כה מאיר
אך הנכנס רוצה "פס" להשאיר
על חתונה צריך מראש לדע
להתכוון בזמן ובמדע
כי הרווי הוא גוף רב משפחות
לכן הופענו אנו לפחות.

(נכתב לחתונתה של רחל ריזנר-אסף)

אפשר גם אחרת

חופה היא מיותרת,
יש סבורים כך ברצינות
אפשר הן גם אחרת,
בלי חטא לציונות.

זה כה מצויך,
ישר לענין,
בלי רב וכרכוריו,
כך יש חשים,
כך יש עושים,
בלי טקס ובלי רב.

"פלמ"ח הן לי מדרשת
עם בני מפ"ס שונאי הדת
כלה אם לי נדרשת
על מה אשא אותה כדת?
אפשר בהסתר
שתוק לא יותר,
בלי זמר וכרה,
גם כך אפשר,
גם כך יבשר,
בלי נשף ושירה.

כלה אף לי מצאתי,
לזה הקר תאמר אמן
אל מחשבתה קלעתי,
תאות לי בלי להתחתן.
אגיל ואשמח,
אצהל כסיח,
בלי כוס וטבעות.
מבלי כתובה,
מבלי חופה,
נערת תיארת.

שיטה זו מיושנת,
מאז צלחה חלפו יובלות,
כיום גם כל חותנת
תחפוץ בטקס וכלולות,
ברב וקידוש
תכעט בחידוש
רוצה היא חתונה.
ובקבוצה
שמחה דיצה
לנו המסקנה.

(1950)

אל דופי באופי

חתונה ברוב צרות תכנו,
פזמונות יצרנו למכביר,
אך פתאום נודע שלא סיימנו
לחופה נוסף עוד זוג אביר.

איחוריס הם ענין של אופי
שקשה אותו קצת להסביר.

הכלה לא תזדרז אף פעם
התכונה עברה לה בירושה,
משפחתה ברוכה בזה הטעם,
אפידמיה זו אצלם קשה.

הפרישה הנה ענין של אופי
לא נאה עליה להכליס.

יש חובב צעוד בראש העדר,
פעמון נושא לראוה.
יש חובב הופע ברוב הדר
עת חיכו רעיר בדאכה.

חבריס ענין פה עס האופי
האשם בכלל איננו בה.

את מלאכתה מצאה הרחק אי שמה
רוב עצים נטעה להסתר
איך יודע למה נעלמה
טרם זה הסוד מצא פותר.

חבריס ענין פה עס האופי
זהו אופי זה ולא יותר.

(לחתונת שרקה ובצלאל אופיר)

לחתונת זהר

(מעין סרנדה)

זהר בת צמד כלה מהודרת.
עיניה כחולות צמחה מתבדרת.
כשרונות לה רביס כידוע ב"חבר"
מאמר אף הדפיסה "תרבות בעס עבר".

על כן חתונה פה כיד המלכה
אורחים נאספו שורה ארוכה.
הבו בירה,
הבו יין,
השמחה תנץ בעין.

שתו לחיים,
מלא מעיים,

חתונה כזוהי עוד אין!

הוא איש פלמ"ח מפורסם וידוע
לשמע שפמו לב אויב בו ינוע.
ואף במלאכה עוד רבה לו ידהו
חברת החשמל תשתגע לקבלהו.

על כן חתונה פה כיד המלכים
מכל קצות הרץ חפזו פלמחים.
הבו סטנים,
הבו ברנים,
ונדפוק עד לב שמים.

כך נצרחה,
כך נשמחה,

הצרורות ילכו כמו מים.

ימי החיזור עוד היטב זכורים
הנה - הלום הם נוסעים וחוזרים.
שרים סרנדות ושאר עיסוקים
נדמה לי כי שמם בעברית חבוקים.

ישיר הבחור חרוזי אהבה
לבו משתפך אל עומת לבבה
בואי הנה,
נתחתנה, חבובה את אלף, אלף,
ברק עיניים
חך שפתיים,
בעולם לך אין עוד חלף.

מעל לרמה הכלה תשיבנו,
מטיף אימרתה בזמרה חעננו,
ענוג הוא קולה בשערים הוא ידוע
לוחש וקוסם כהמיית המכוע.

תנעים ותסלסל חרוזי אהבה,
אל לוח ליבו משתפך לבבה:
מה תהססה?
נתארסה -
בחיר ליכי, חוש, טוס להנה
יד אתנה
תענדנה
זו הברית לא נפירנה.

(1950)

(הושר על פי מנגינת "דונה לאזרה")

היתרון לצוחק אחרון

חתונות מרובות כבר חיתנו
רוב בנות אף שלחנו הרחק
והנה קצת נחת נחנו
והלב מתרוזן וצוחק.

בגליל, במושב, בקיבוץ, במרחק,
נערות בחיקנו טיפחנו
אך נסוב הגלגל ואינה הגורל
שחתך ברשתנו משכנו.

עת בנות נחתל וניניקה
עת נחזה חופתן לעתיד
בקבוצה הן יושבות כך נסיקה
וחתן כתוספת תמיד.

בגליל, במושב.....

אכזבות כבר ידענו ידוע
לא נואשנו! יהיה זה ברור
אך דלל מספרו של הנוער
התפורר מפרור לפרור.

בגליל, במושב.....

אך היום עת תכנית מיושנת
מתחילה מתגשמת לסוף,
זה פשוט כזריקה מחסנת
אף נדע את הפרי לאסוף.

בגליל, במושב.....

עוד יבואו ימים ויגידו
אם גלו הגולות לעולם,
הפתרון עוד לוטה בעתיד הוא,
עוד הביתה ישובו כולם.

בגליל, במושב, בקיבוץ, במרחק,
נערה בחיקנו טופחה
אך הצחוק עקלקל יתהפך כגלגל
אחרונים עוד אנחנו נצחקה.

(לחתונת זהר ומשה לקח,

הושר ע"פ המנגינה "בבסיס, במשלט", 1950)

דברי פתיחה

מזל טוב, מזל טוב! לזוג ולכולנו
מזל לאורחים יסבו עמנו
שוב ל"ג בעמר אתא והגיע
ועת חתונות וה"רהק" הפציעה,
הלואי הלואי יעצמו וירבו
ויפרו ישראל ופרצו ורבו
כחול הים וכדגת הבר יכות
ושמא ירבו גם יושבי בשיחות?

הנה החתן כחומה בצורה
תפוח ביער מגדל בטירה,
שחור ומתולתל וחמוד בבנים
ויחד כבודו בעדת רפתנים,
אביר הרועים במחלוב ומרעה
מאפסי מרחקים לפרות יראה.

הידד לכלה יורדה מתנהלת
מדיס לא תלבש ובכל זאת חילת
עסקה בדפיקה של ערכי ציונות
בלב פרחח ובראש זאטוט,
מראש ההרים אלינו הגיעה
ובזה הענין עוד נצחק ונשמיע.

מזל טוב, מזל טוב לכל המסובים
אורחים יקרים וקרובים חביבים
הידד לרטה כנסה העצרת
בזמר וצחוק תשיא לתפארת
תזמורת עולזת וקהל רקנים
יצהילו כלה וישמחו מחותנים.

מזל טוב מזל טוב אורחים מרחוק
חפזו להגיע אחרו כחוק,
כרה כבר ערכנו אבוי למאחרים
על בטן ריקה ינעימו שירים

(לחתונת דליה ודניאל טלמוך,
ל"ג בעומר, 1951)

ישתו ושכר מגיחים אל פיהם
מלא הירדן תירוש גביעיהם
ועלתה רינתם כשאגת אדירים,
יש ויכנוה תרועת שיכורים
פעוט ההבדל, העיקר צהלה
וכל המשובח מרבה המולה.

מזל טוב! מזל טוב! לכל החבריא
רעי החתן נקצו בפמליא
לשמע חגו נאספו מפזורים
חזות בכבול את עצמו חברם.
רעיו מכדורי, אחים מקרבות
ארבעה אל הג'יפ, רדפו רכבות,
בסערת דהרה אף מצרימה פלשו
עד ראשי האו"ם נדהמו ורעשו.

מזל טוב מזל טוב! שושביני הכלה
לא רתעו מקשיי הנסיעה הגדולה,
מראש ההרים עלחו וירדו
מבת טפוחים לא יוכלו יפרדו,
ונמהל ששונם בעצבי הנתוק
ושוב לכלה מבטם הוא רתוק
השקום נא על כן תירוש יקבים
ובא אל קרבם כטל ורביבים
משכיח יגון ומרבה צהלה
הופך את עצבם לשמחה וגילה.

מזל טוב! מזל טוב! לזוגות הנשואים
זכו לתגבורת - ברוכים הבאים
בשמחת נצחון החדש יקבלו
עוד רווק מעניו ומרודיו גאלו,
כי בא למנוחה הוא ואל הנחלה
הקם בעמו משפחתו הגדולה
בימי עצמאות במהרה הוא ידגים
איך חולל לבדו מסע השגים.

מזל טוב! מזל טוב! כל בית ישראל
יפרח ויפרה בארצו יגאל!

לחתונת אסתר

מעשה בחתונה, רב ותרנגולת.
הנה בא הרבי וזקן שאד לבן לו
חתונת תפארת, נס כזה עוד לא קרה
מכונית משא ליד הפתח מחכה לו,
חבורה יורדת עליזה וסוערה.

הס קוראים אליו:
"חוושה רב! חוושה רב!
נא שנס אזור
כי נמהר לחזור"
פה נקבצו אפיקורסים
מקיבוץ ומקבוצה,
הנה באו חברה לציס
לחזות בהלצה.

אך מכשול פרזאי צץ פתאום ומעכב הוא
נער קל רגלים בא דחוף ומבוהל
בידו נושא הוא עוף זועק: "הוי קוקוריקו!"
שעה כשרה מצא לשחוט את הנבל.

הוא קורא אליו:
"חוושה רב! חוושה רב!
יום הנה חלף
השחז את החלף
אנו הן חייס בצנע
התכוצה האצטומכא,
את עופי הבאתי הנה
נא הבא לו 'ארוכה'."

אך אותו הרגע הרבי שטוף ביזע
עד צואר שקוע בגויליס ובמגילות,
הוא חוקר בודק שם מחצבתם וצור הגזע,
בנרות יבחונה אם יכשרו לכלולות.

הס קוראים אליו:
"חוושה רב! חוושה רב!
אל תרבה תלעס
לנו כבר נמאס.
החופה חיש קל נציבה
שור וראה היא כבר עמדה
הכלה תחתה נושיבה
וטבעת נענדה."

(לחתונת אסתר קרמר-ליז; 1951).

לחתונת שולה

(ובחירי לבה המקטרת והבחור)

דברי פתיחה.

הכו התופים וירעיש הפסנתר
שמחה הן זרחה לכלנו
ואנו, הרי לא עושים לפלסתר
נשפי חתונה ל"שלנו".

חשמל למאור, ובירה לשכור
פיזום וניגון, שתיה וטיגון
אמנם אמנים דלפנים לא נשכור
אך גם בלעדס הן העסק הגון.

הרבה חתונות כבר חיתנו
ורוב זיווגים כבר אושרו כחוק,
הרבה נערות כבר הישאנו
ויש, לנו, נודו, שנדו רחוק.

אך מין חתונה שכזו רבותי,
ה"גוש", התנאים עת מכתב.
כזו לא ראיתי בכל עתותי
- פה ממש מיצרים קואפרטיב.

לכן ועל כן, כדאי קצת לשמוח,
כדרך בריות בימי חתונה,
על כן, קצת פחות להפעיל את המוח
הליל, לצחוקים, וקיבה חסונה.

- "הוא אתמול הציף את הדרכים".
- "הם שלשום אולי סחבו פחים".
הלשון תרוץ תסוב באין מוחים.
חברים קנאה לא תועיל
הוא תפס הנכס אף טבעת לו השחיל
דיפלומט לא, אף לא שגריר.
אך יחסי "דה יורה" נהיו ענין שריר.

גוש זבולון שבמפרץ,
הוא איזור מאד ידוע
שמה הן חזון נפרץ
וויכוחים מרים!
כל ישוב שם נערץ
אל נא תשאלו מדוע
- כל אזרח לשון יחרץ
וכבודו ירים.

ועדות דוגרות סרגל ביד
אי בנין גושי פלוני יועד?
לא נזוז ולו בצעדון אחד.

ועל כן שמחה כאן תחל
הן זזים השניים מן הבורק עד הליל,
ועל כן מזגו המשקים
זה הזוג מבליע ומוחק המרחקים.

יש אומרים שרתה קנאה

ואולי זה סתם "צ'יזבטים"

(יש חוזרים בהנאה

על מיני שקרים)

אך נדע התוצאה.

- יחסים קצת דיפלומטים

ואולי זו סתם דעה

מלל אכרים.

בטרם.

רחש לחש פה שם ישמיעו,
כחש, נחש, זה זאת יביעו
ואומרים ודוברים, שם במקלחת
וסובכים וחוקרים, בין חוט ומחט.
- "זוג צעיר בקרוב יופיע.
מקודש מחופה יגיע".
- "זו אמת ואולי זה שקר?
הנכון נעמיקה חקר".

- "איש תרבות, אני לכם משמיע".
- "לא נכר זאת, נצטער נביע"
- "חתונה, הגונה אחשוק נערוכה.
בנגינה מרנינה אל נא נחסוכה
'צנע-קול' אל קולו יצניע
חן שירו, מרתק מכניע.
ונחטט בכרכי העקד
ונצטט חתונה של אלקה".

- "אל רגליו של כל אמן אפולה
חן פני, ושלל קסמן אטולה
תזנונים, דיבורים, ארבה ואטריחה
אתאמץ, אתרוצץ בלי הרף.
אתרץ, אציץ עד ערב
עד אחד יענה יואילה
פרי עטו כנחלים יזילה."

- על דודים ותרודים רוכבת
טְגוֹנִים וחיתונים אוהבת.
בלעדי, ילדי, איכה תעליחוק?
בלי קמחים, הן תורות, דמע יקליחור.
עוד אכין מן כרת תפארת.
זנב דגיג, עם קמצוץ חזרת
ואולי, אף תזכו בבירה?
נדבתי אז הקבוצה תכירה.

(לחתונת שולה מאיר-צבי בטשא)

"תנובה אקספורט"

ברמה ילדה נולדה
שם פונקה היא ולמדה,
כך גדלה בחממה.
מדי בוקר כוס שמנת
ומטפלת מתחננת:
"שמא לחמנית חמה?"

היי דרומה!

היי דרומה!

היי דרומה ליטבת

חורש אורניס ישור,
ים כחול שוחק לרוח,
ממטרה תאמר שירה
וממול אורות הקרת
ירמזון בכפף זרת:
"צאי! בלי נא נערה".

היי דרומה!.....

כך גדלה עם "ילדי-תנובה"
אף כהוא - זה לא ראו בה,
איך תדרים לערבה.
אך חז"ל מזמן לחשו
על בשרס הקסס חשו,
מה כוחה של אהבה.

היי דרומה!.....

עץ תמר מניד צמרת
מכונית ביעף עוברת
נד של חוס ושל אבק.
צוק שומם לרום מרקיע
צות נערים מזיע
כאן חולס ונאבק.

היי דרומה!.....

ועל כן הרחק הרחק
יד שלוחה ותחבקה,
זו הארץ ככלה.
חופתנו היא כקשת
מזדהרת ונפרשת
על הערבה כולה.

היי דרומה!.....

(נכתב לחתונת חל-חל, היא רחל זבולון)

(כסלו תשכ"ג, נובמבר 1962)

(מנגינה "היי דרומה")